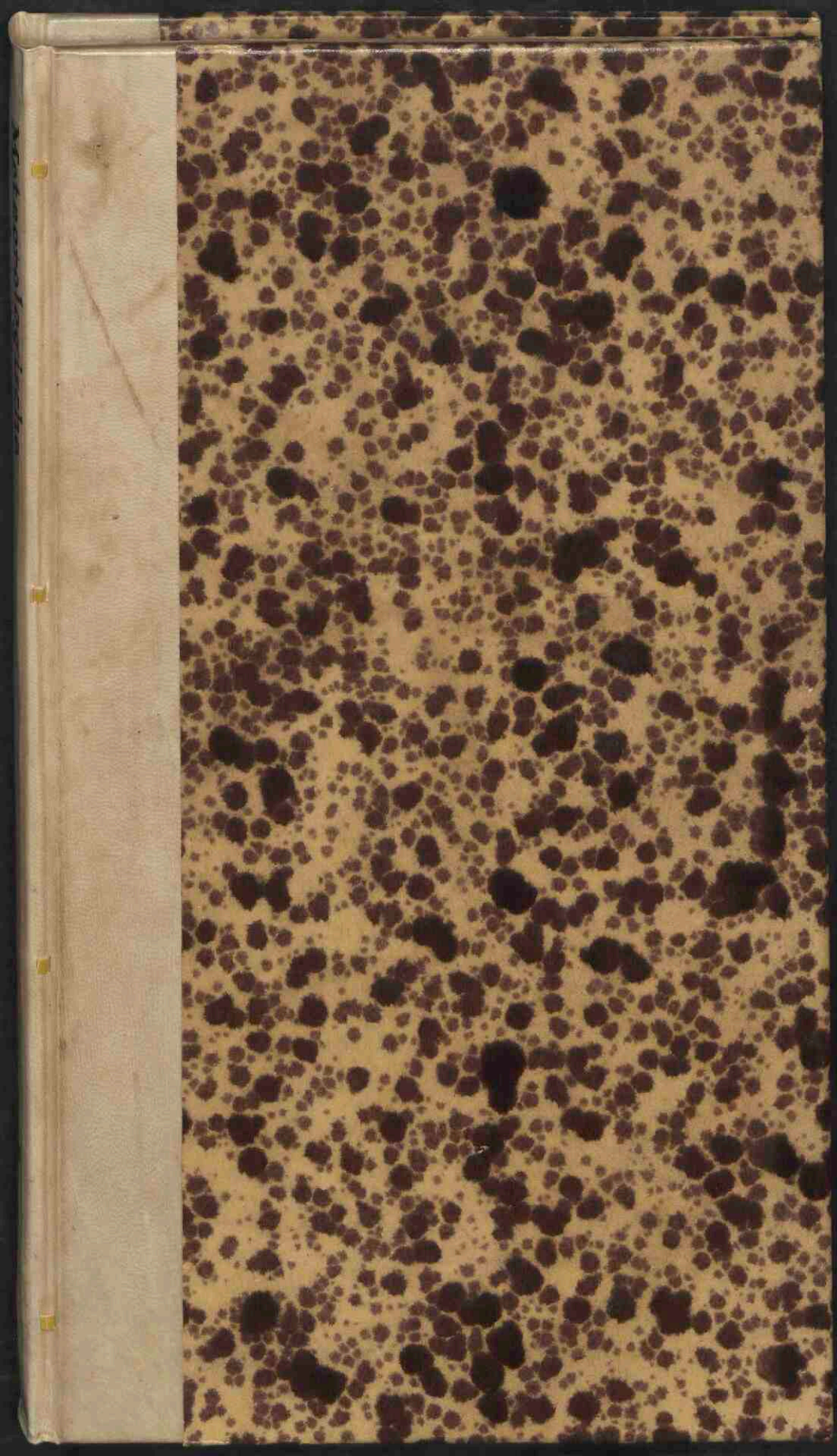
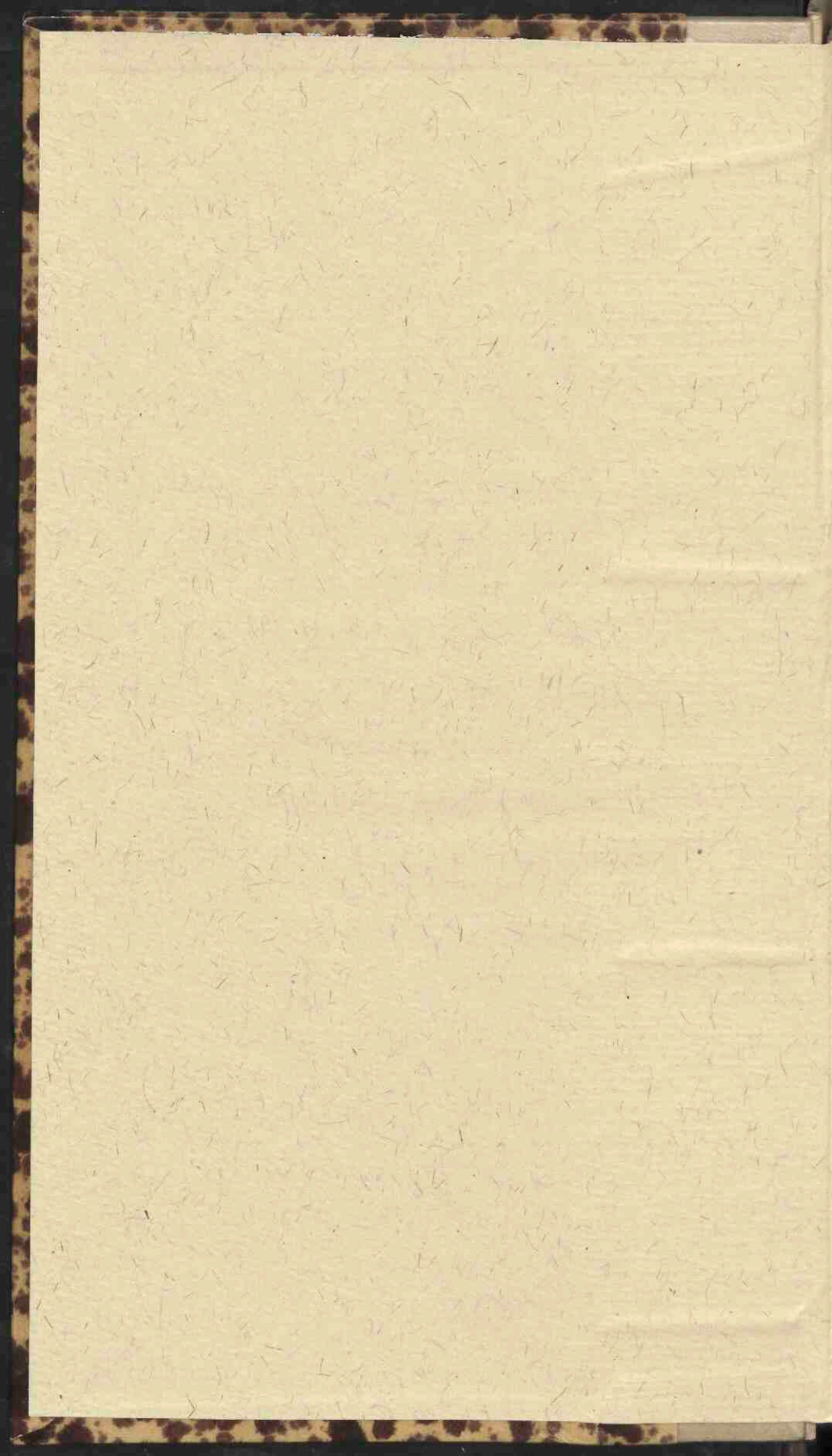

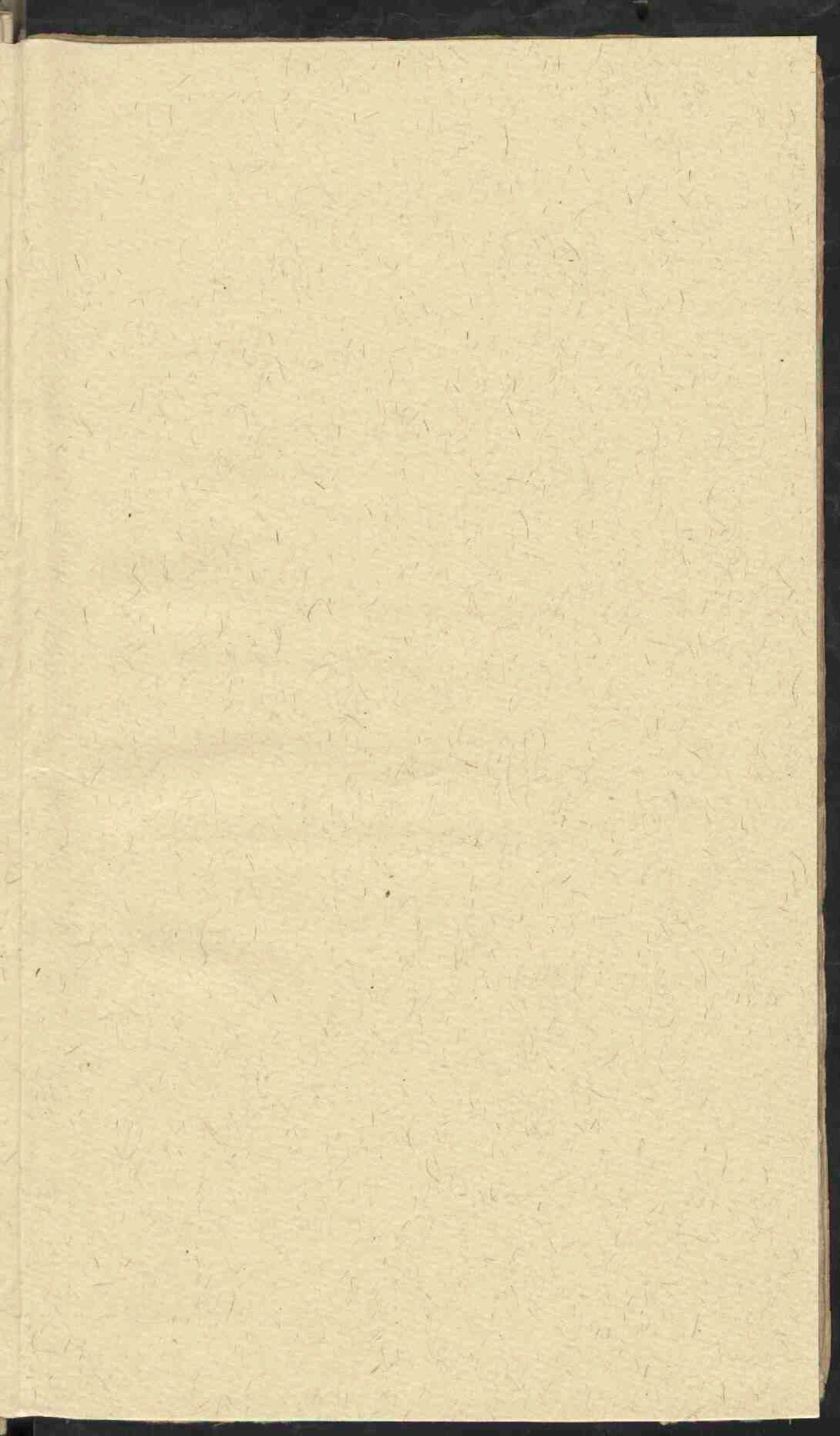
Meteorologische grondstellingen, om het weder vóóraf te kunnen bepaalen

<https://hdl.handle.net/1874/351919>

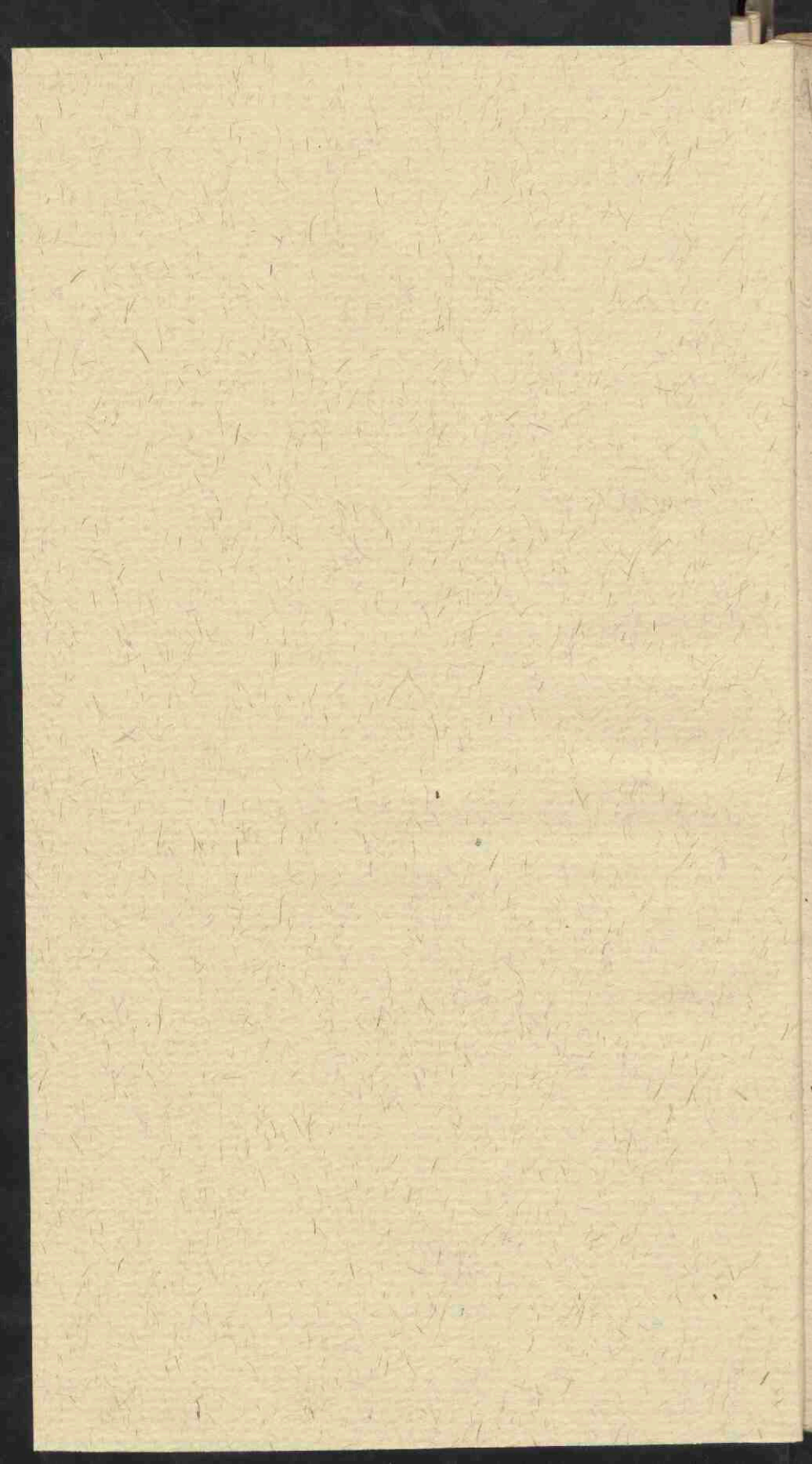

METEOROLOGISCHE
GRONDSTELLINGEN,

OM HET

W E D E R

Vóóraf te kunnen bepaalen.

DOOR DEN SCHRIJVER VAN DE

Weer-Voorspellende Tafel, en als
Bijvoegzels, in VI Nommers, bij de
Tafels A°. 1803 tot 1806, Uitge-
geeven.

TE AMSTELDAM,
Bij A. B. SAAKES.
Op 't Rok-in. 1806.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

W. H. D. R.

V O O R R E D E .

Van alle de takken der Natuurkunde is 'er geene die meer oplettendheid verdient dan de afwisseling van het Weder , wyl de oorzaak dezzer afwisseling te kunnen ontdekken , voor het Maatschappijelijk leven , en inzonderheid voor den Akkerbouw , van een onvergelykelijke nuttigheid zoude zijn . De Regels , welken ik in deze drie Bijvoegzels opgeef , en die uit herhaalde Waarneemingen getrokken zijn , heb ik , bij ondervinding , door te veele goede uitkom-

sten bevestigd bevonden, om ze niet der moeite waardig te keuren, van ze aan mijne Landgenooten bekend te maaken. Ieder die dezelvev gadeslaat, zal kunnen besliffen, in hoe verre ik daaromrent gelukkig geslaagd ben.

DE SCHRIJVER.

WEÉR.

WEËRKUNDIG
BIJVOEGZEL,

B I J D E

WEËRVOORSPELENDE TAFEL

V O O R

A°. 1803.

N°. I.

Tc AMSTELDAM,

Bij A. B. S A A K E S,

Op 't Rok-in. 1803.

WĒRĒKUNDBIG
BIJVORFĒGZĒL.

OF DE

WĒRVOORSTĒLLĒNDĒ TĒBLĒ

VOOR

DE 1803.

N. 1.

TE AMSTĒRĒDĒM

BIJ A. N. S. VAN DER

OP DE BOEK-DRUKKERIJ

Wanneer wij de werken der Natuur met een opmerkzaam oog beschouwen, ontdekken wij weldra, dat alle dingen met elkander in verband staan, dat het eene om het andere aanwezig is, dat het eene uit het andere voortkomt en in beurtelingse opvolgingen omwentelt en rondloopt, en dat het geringste verschijnsel, door samenstemmende kragten voortgebracht, tot den schakel en het verband van het geheel behoort, om die orde te onderhouden en te bewaaren, welke de hoogste Wijsheid zig heeft voorgesteld om heure beoelingen te bereiken.

De Natuur uit dit gezichtpunt beschouwd, opent een ruim veld tot de verhevenste Bespiegelingen, en spoort ons aan tot een' onderzoekenden ijver, om ontdekkingen te doen, die, schoon zij meer dan eens des menschen leeftijd, ja geheele Eeuwen vereischen, eer

men dezelve ten vollen kan overzien, zulks, nogthands het geduld niet uitput, om het ontdekt verschijnsel te verklaren, en ons geduurig werkzaam houdt, om het gewenscht einde eenmaal te zullen bereiken.

Om slegts ééne dezer Bespiegelingen op te noemen, hebben wij onze aandacht op het volgende te vestigen:

Onder alle de tooneelen welken de Natuur aanbiedt, is 'er geen verwonderenswaardiger dan dat van eenen helderen en met Starren bezaaiden Hemel. Bij het beschouwen van zodanig een' Hemel, zinken wij weg in het verbaazend denkbeeld van *afstand* en *ruimte*, en durven nauwlijks vraagen — *Bestaat 'er ook een keten van samenhang tuschen deze Lighaamen en onze Aarde, waardoor het eene op het andere kan werkzaam zyn?* — Vergun mij dat ik, in een nader onderzoek van dat rijk en geheimzinnig onderwerp treede; doch ik zal mij in het zelve aan geen verdeling verbinden, maar mijne denkbeelden zo voorstellen, als zij bij mij elkander natuurlijk opvolgen.

Wij weten dat de *Wind*, eene onregelmaatige beweging in de Dampkrings-deelen is. — Daar uit volgt natuurlijk de Vraag. — *Hoe komen de Dampkrings-deelen in beweging?* — De ondervinding toont ons, dat de *Wind* het *Water* in beweging brengt. — Het *Water* op zijn beurt ook wederom eeni-
ge

ge *Aarddeelen*. (*) — Zonder den Wind blijft het Water in rust, als mede dat gene, wat door het Water in beweging gebragt wordt. — Hier uit kan men besluiten, dat, indien 'er geen tusschenkomende oirzaak, die, op den Dampkring werkt, bestaat, de Dampkringsdeelen ook in rust blijven zullen.

Men brenge hier niet in 't midden, dat de Lugt in beweging kan komen, door dat zij op de eene plaats verminderd en op eene andere plaats opgehoopt wordt, waar door 'er eene toevloeiing van het *Plus* tot het *Minus* moet plaats hebben. — Want dan vraag ik wederom: — *Waar door deze ophooping en vermindering?* Uit zig zelve kan zulks niet geschieden: de oirzaak daar van moet *buiten* den Dampkring gezogt worden, om straks gemelde reden, naamelijk, dat het eene (zogenaaemde) Element het andere in beweging brengt, wijl ieder op zig zelve tot *rust* geneigd is.

De laatste Jaaren hebben ons geleerd, dat, als men het *Water* decomponeert, 'er *Lugt* wordt voortgebragt. — Als mede dat *gedecomponeerde Lugt* tot *Water* wordt — ten andere, dat, wanneer sommige Lugten te samen gemengd worden, zij malkander voor een gedeelte opslurpen of derzelve uitgebreidheid ver-

(*) Ik zwijge hier van Aardbeeving, Ebbe en Vloed, Waterberoeringen, &c., wijl thands ons Plan niet strekt, om daar over te handelen.

vermindereu. — Andere daarentegen zullen elkanders basis uitzetten of vergrooten. — Wanneer wij eens vooronderstellen, dat 'er zodanige Lugtvermengingen in de Natuur kunnen plaats hebben, dan wordt het niet alleen verstaanbaar, dat op de eene plaats de Lugt kan vermeerdereu en op de andere plaats verminderen, maar het geeft veel opheldering omtrent de plaatfelijke *Stormen* en *Orcaanen*, alwaar zodanige vermenging van Lugten dan zeer waarfchijnlijk voorvallen.

Dat de *Blixem*, de *Lugt*, welke zij doornelt, kan ontbinden en gevolgelyk in beweging brengen, kan hier tot geen tegenwerping dienen; wijl de *Blixem* reeds een gewrocht is der eerste oirzaak, naamelyk, van die, waar door de *Lugt* in beweging kan gebragt worden.

Het staat ons dan te onderzoeken, welke *eerfte oirzaak* 'er bestaan moet, zal 'er *WIND* komen. — Mijne gedagten daaromtrent zijn de volgende.

WARMTESTOF zet alle andere Stoffen uit, (*) daar uit moet volgen, dat zonder, of door vermindering van Warmtestof, eene famenbinding moet plaats grijpen, naamelyk, dat al wat vloeibaar is, tot den staat van vastheid overgaat; dus moeten, door vermindering van
Warm-

(*) Dat de *Lugt* door Warmte wordt uitgezet, is te algemeen bekend, om 'er meer van te zeggen.

Warmtestof, de Dampkrings-deelen, hunnen Lugtvormigen staat verlaaten en tot Water overgaan.

Op dit beginzel voortredeneerende, komt van zelve de Vraag voort: — *Waar door wordt de Warmtestof in den Dampkring vermeerderd en verminderd?* — Alleen door de oprijzende Dampen uit de Aarde kan dit niet veroorzaakt worden, want op een' zeer heeten zomerschen dag, kan de Dampkring spoedig bekoelen. — Ja zelfs is de graad van warmte of koude des Dampkrings, de oirzaak van de meerdere of mindere uitdamping der Aarde. — Dus zou men oirzaak en gewrogt met malkander verwarren, als men de grondoirzaak alleen in de oprijzende Dampen wilde stellen: 'er moet eene andere reden voor zijn, en wel bijzonder zodanig eene, die wederom niet in de Warmtestof zelve bestaat, maar als een tusschenkomende oirzaak op voornoemde Stof werkzaam is.

'Er blijft dan nog over, om onze aandagt te vestigen op *éene Stof*, die in de Natuur voor handen is — naamelijk — op het *Licht der Hemelsche Lighaamen*: welk *Licht*, door *buiging* en *verugkaatzing*, in eene geduurige beweging gebragt en gehouden wordt. (*)

Ik

(*) Zeer waarschijnlijk wordt het Licht der Zon, door de omwenteling om heuren As, welke in 25 dagen en 6 uren geschiedt, in beweging gehouden:

Ik heb in de *Weérvoorspellende Tafel* des voorleden Jaars 1802, eene Vraag geöpperd — naamelijk deze: — *Hoe komt het, dat, als 'er eene Planeet met de Aarde in Oppositie staat, de Barometer altoos zeer hoog rijst? — Als mede, wat mag de reden zijn, dat, als de Maankwartieren (uitgenomen de Nieuwe Maan) in een Teken veranderen, waar in op dien tyd eene Planeet staat, de Barometer altoos zeer laag daalt? In beide gevallen, de stand der Planeet, Heliocentrisch beschouwd wordende. — Met oogmerk, om te doen zien, dat onze Dampkring, door de buiging der Lichtstralen, welke door de geduurig afwisselende standen der Hemelsche Lighaamen veroorzaakt wordt, in beweging komt; want in eene twintigjarige observatie door mij gedaan, heeft zulks altoos plaats gehad, doch de eene tijd meer dan den anderen tijd, hoewel altoos in eene ruime maate merkbaar: waar uit ik besloot, dat de buiging der Lichtstralen den Dampkring altereert. — Daar nu de Barometer altoos aangedaan wordt, wanneer voornoemde Aspecten plaats hebben, moet dan, deze geduurige afwisselende standen der Hemelsche Lighaamen te observeeren, de leer uitmaaken, om tot de eerste oorzaak, welke het Weér verandert, te komen; wijl alle verandering die de Dampkring ondergaat, gevolgelyk ook een verandering in het Weér moet*

te

doch welke Lichtstof, door de onderscheide Aspecten der Maan en andere Planeeten, eene buiging ondergaat, waar door zij op de Warmtestof in onzen Dampkring een' verieerenden invloed kan hebben.

te weeg brengen ; doch welke Weetenfchap veele Jaaren tijds vereischt , om 'er eenige vordering in te maaken , wijl men , tot nog toe , daar omtrent weinig in acht genomen , maar zig altoos bezig gehouden heeft met gewrochten , welke uit deze eerste oorzaak zijn voortgekomen.

Dus brengen , en houden , de afwisselende standen der Hemelsche Lighaamen , derzelver *Licht* in beweging — het *Licht* den *Dampkring* — de *Dampkring* het *Water* — en het *Water* de *Aarde*. — Zie daar! eene keten van samenhang , welker eerste schakel men tot nog toe niet in aanmerking genomen heeft , en welke bestaat in de *geduurige afwisselende standen der Hemelsche Lighaamen*.

Bij het waarneemen van den Thermometer heb ik ook ontdekt , dat , als de Maankwartieren veranderen in Π (*Gemini*) en III (*Virgo*) , doch bijzonder in Π , de Thermometer dan gemenelijk laager daaling ondergaat — (naar ieder Seizoen beoordeeld) dan wanneer zulks in andere Tekens geschiedt ; en indien dit gelijktijdig voorviel , als de Aarde met ♃ (*Mercurius*) in Oppositie stond , men in zodanig Kwartier altoos Nagtvorst had in den Zomer , en somtyds ook Sneeuw of Hagel.

Het is ook zeer opmerkelyk , dat de volle Maankwartieren in ♉ (*Taurus*) voorvallende , men van de *tien* keeren , ten minsten *negen* maalen Storm zal hebben : en dat dit storm-

agtige altoos vermeerderd wordt, wanneer dit Kwartier in de nabijheid van ♂ — ♀ of ♁ voorvalt (*), en dat dit stormige dan juist minder is, als zij met een der Planeeten in Oppositie staat.

Hoe komt het, dat men altoos genoegzaam zeeker *Donder* heeft, als het Laatste Kwartier in ♈ (*Aries*) voorvalt? — En eindelijk ten laatste, waar door komt het, dat, als een Planeet met de Aarde in Oppositie staat, men meest *Oostelijken* Wind heeft? — Waarom geeft een Maansverandering in ♉ (*Taurus*) meest *Noordelijken* Wind? — Indien ik alle mijne Waarneemingen, op dit beginzel gedaan, wilde opgeeven, zouden zij een geheel Boekdeel kunnen uitmaaken. Ik heb slegts dezen, welke de gemakkelijkste zijn, opgegeeven, om iemand die *Lust* en *Genie* genoeg bezit om dezelve naar te gaan, de eerste beginzels van deze Weetenfchap onder het oog te brengen; en ik verbeeld mij, door eene twintigjarige observatie, den *Eersten Steen* gelegd te hebben, waar op men kan voort bouwen.

Om zodanig een onderzoekend Liefhebber eenigzins voor te lichten, hoe ik daar mede te werk gegaan ben — dient — dat ik in de laatste twintig Jaaren, ieder Jaar, eene Tafel ge-
maakt

(*) Vóór den zwaaren Storm van 1800 viel dit Kwartier voor in de nabijheid van ♂. — Vóór den Storm van 1801 in de nabijheid van ♁. &c.

maakt heb, waar op ik, om den vijfden dag, den *Heliocentrischen* stand der Planeeten berekend heb (*), en volgens deze Tafels, bij alle verandering van het Weêr, de rijzing en daaling van den Barometer en Thermometer, heb waargenomen; en dus daar bij, alle afwisselende Aspecten heb kunnen observeeren.

Hoe vreemd, dezen weg daar toe in te slaan, iemand ook moge voorkomen, heeft die mij nogthands getoond, dat 'er, omtrent dat onderwerp, veel in te vinden is: het komt 'er nu maar alleen op aan, om het gebouw verder te voltooijen, doch hier toe wordt tijd en vlijt (ondanks alle vooroordeelen) vereischt. Dit weet ten minsten ieder, dat de stand onzer Aarde tot de Zon de Saizoenen veroorzaakt, en dat de meeste afwisselende Maankwartieren den Dampkring altereeren: welke ongerijmdheid ligt 'er toch in, dat de Aspecten der andere Lighaamen, welke mede tot ons Zonnestelsel behooren, ook hunnen invloed op onzen Dampkring zouden hebben? — Mij dunkt geene. — Indien deze Bedenkingen mogen behaagen, zal ik in 't vervolg meerdere mede deelen.

(*) De laatste twee nieuw ontdekte Planeeten waren mij toen nog niet bekend. Waarschijnlijk kunnen dezen veel toebrengen, om de kleine afwijkingen die somtijds, in de *Weêrvoorspellende Tafel*, nog plaats hebben, op te helderen, gelijk ik meen al bespeurt te hebben.

Tot behulp voor eerstbeginnende Liefhebbers in de *Sterreloop-kunde*, heb ik hier bij gevoegd eene Tafel over den stand der Planeten, 12 Jaaren voor uit; en nagenoeg berekend, om in deze Weetenschap gebruikt te kunnen worden. Als mede eene Tafel over den Dagelijkschen loop der Planeten, mede nagenoeg berekend, om het geheele Jaar door, dagelijks den stand derzelve te kunnen bepaalen.

Ik heb gebruik gemaakt van de Getalen, naamelijk van 360 Graaden, zonder de Tekens 'er bij te voegen; wijl de Getalen, met den Dagelijkschen loop 'er bij te tellen, gemakkelijker te gebruiken zijn. Die een weinig in de Astronomie ervaren is, zal deze manier gemakkelijk vatten kunnen.

*

HELIOCENTRISCHE stand der PLANEETEN,
op 1 Januarij der nevensstaande Jaaren.

Jaaren	♃	♄	♅	♆	♇	♈
1803	159 $\frac{1}{2}$	172	87 $\frac{1}{13}$	100	102	271
4	171 $\frac{1}{2}$	203 $\frac{1}{3}$	279	100	326	324
5	183 $\frac{1}{2}$	233 $\frac{2}{3}$	110 $\frac{1}{4}$	100	193	22
6	196	264	301 $\frac{1}{2}$	100	57	76
7	208 $\frac{1}{2}$	295	332	100	182	130
8	220 $\frac{2}{5}$	325	324	100	147	183
9	232 $\frac{1}{2}$	355 $\frac{1}{4}$	155 $\frac{1}{2}$	100	14	241
1810	244 $\frac{3}{4}$	26 $\frac{1}{2}$	347 $\frac{3}{4}$	100	238	295
11	256 $\frac{2}{3}$	56 $\frac{1}{4}$	179	100	103	349
12	269	87	10 $\frac{1}{2}$	100	328	42
13	281 $\frac{1}{4}$	117 $\frac{1}{2}$	201 $\frac{1}{4}$	100	194	100
14	293 $\frac{2}{3}$	147 $\frac{3}{4}$	33	100	59	154

URANUS stond, op den 12 Maart 1801,
op 180 Graaden; en loopt nagenoeg in
84 Dagen één graad voort.

HERA stond, op den 13 April 1802, op
167 $\frac{3}{4}$ Graaden. Men denkt dat heere
loop rondsom de Zon in 6 Jaaren ge-
schiedt: dus zou zij nagenoeg in 6 Da-
gen één' graad voordgaan.

Da-

Dagelijksche loop der PLANEETEN.

Dagen	♃	♄	♅	♆	♇	♈
1			$\frac{1}{2}$	1	$1\frac{1}{2}$	4
2			1	2	$3\frac{1}{3}$	$8\frac{1}{3}$
3			$1\frac{1}{2}$	3	$4\frac{3}{4}$	$12\frac{1}{4}$
4			2	4	$6\frac{2}{5}$	$16\frac{2}{5}$
5			$2\frac{1}{2}$	5	8	$20\frac{2}{5}$
6			3	6	$9\frac{1}{2}$	$24\frac{1}{2}$
7		$\frac{1}{2}$	$3\frac{2}{3}$	7	$11\frac{1}{3}$	$28\frac{2}{3}$
8		—	$4\frac{1}{3}$	8	$12\frac{4}{3}$	$32\frac{2}{4}$
9		—	$4\frac{1}{4}$	9	$14\frac{2}{5}$	$36\frac{3}{4}$
10		—	$5\frac{1}{4}$	10	16	$40\frac{7}{8}$
20		$1\frac{2}{3}$	$10\frac{1}{2}$	20	32	$81\frac{7}{8}$
30	1	$2\frac{1}{2}$	$15\frac{3}{4}$	30	48	$122\frac{3}{4}$
40	$1\frac{1}{3}$	$3\frac{1}{4}$	$20\frac{7}{8}$	40	64	$163\frac{2}{3}$
50	$1\frac{2}{3}$	4	$26\frac{1}{8}$	$49\frac{1}{2}$	80	$204\frac{1}{2}$
100	$3\frac{1}{3}$	$8\frac{1}{4}$	$52\frac{2}{5}$	99	$160\frac{1}{5}$	$49\frac{1}{4}$
200	$6\frac{2}{3}$	$16\frac{1}{2}$	$104\frac{3}{4}$	$197\frac{1}{3}$	$320\frac{2}{5}$	$98\frac{1}{2}$
300	10	$24\frac{3}{4}$	$157\frac{1}{4}$	295	$120\frac{1}{2}$	$147\frac{3}{4}$

De Getalen, waar mede ieder Teken
aanvangt.

♈ of Aries	stelt men	0
♉ of Taurus	— —	30
♊ of Gemini	— —	60
♋ of Cancer	— —	90
♌ of Leo	— —	120
♍ of Virgo	— —	150
♎ of Libra	— —	180
♏ of Scorpio	— —	210
♐ of Sagittarius	— —	240
♑ of Capricornus	— —	270
♒ of Aquarius	— —	300
♓ of Pisces	— —	330

* Ieder Teken is verdeeld in 30 Graaden;
dus 360 het hoogste Getal.

Tot

Tot een *Voorbeeld* zal ik hier nog bijvoegen eene berekende Tafel, om den vijfden dag, voor de Maand Januarij dezes Jaars 1803.

Indien men zodanig eene Tafel, het geheele Jaar door, heeft berekend, dan kan men zeer gemakkelijk de *Conjunctie*, *Oppositie* en *Regthoeken* vinden — namelijk, een *Conjunctie* heeft 'er plaats, als het Getal van de Planeet met dat van de Aarde overeenstemt. Eene *Oppositie* heeft plaats, op dien tijd, als het Getal dezer beiden 180 Graaden verschilt; en als de Planeet met de Aarde een' *Regthoek* maakt, dan is het verschil 90 Graaden, naamelijk, uit de *Zon* van daan te zien.

Uit deze agterstaande Tafel ziet men, dat in die geheele Maand, twee Aspecten in aanmerking komen, naamelijk, eene *Conjunctie* van *Venus*, en eene *Oppositie* van *Mercurius* met de *Aarde*; waar uit moet volgen, dat men, in het laatst van December 1802, en in 't begin van Januarij 1803, een' *rijzenden* Barometer te wagten heeft. En dewijl het, op den 7 Januarij volle Maan in ☽ is, en ♂ met ♀ ook in ☽ staan, zo zijn deze beide
Pla-

Planeeten, in dat Kwartier, met de Maan in *Conjunctie* te rekenen; waar uit moet volgen, dat de *Barometer*, in dat Maankwartier, *daalen* moet. Doch dewijl ♀ in ♃ staat, en dus in *Oppositie* met de Maan is, 't welk de neiging tot kritiek Weêr iets verbetert, zo zal de *daaling* juist niet zeer laag zijn. Deze twee Voorbeelden zijn vooreerst genoeg, om aan te toonen het geen ik *vóór* gezegd heb; namelijk, dat zodanige *Aspecten* op den Barometer *invloed* hebben. Over welken *invloed* van voornoemde *Aspecten*, ik in een volgend Jaar meer zal zeggen.

HELIOCENTRISCHE stand der PLANEETEN,
in Januarij 1803.

Dus is op den Herden ♀ in <i>Conj.</i> met de Aarde. En op den vierden is ♀ in <i>Oppos.</i> met de Aarde. Den 7den volle Maan in ☾ met ♂ en ♀ in <i>Con-</i> <i>junctie</i> , en met ♀ in <i>Oppositie</i> .	1	h	— 159	of 9	Gr.	in	☾
		27	— 172	— 22	—	in	☾
		♂	— 87	— 27	—	in	☾
		♂	— 100	— 10	—	in	☾
		♂	— 102	— 12	—	in	☾
			— 271	— 1	—	in	☾
	6	h	— 159	— 9	—	in	☾
		27	— 172	— 22	—	in	☾
		♂	— 90	— 0	—	in	☾
		♂	— 105	— 15	—	in	☾
		♂	— 109	— 19	—	in	☾
			— 291	— 21	—	in	☾
	11	h	— 159	— 9	—	in	☾
		27	— 172	— 22	—	in	☾
		♂	— 93	— 3	—	in	☾
		♂	— 110	— 20	—	in	☾
		♂	— 117	— 27	—	in	☾
			— 311	— 11	—	in	☾
	16	h	— 159	— 9	—	in	☾
		27	— 173	— 23	—	in	☾
		♂	— 96	— 6	—	in	☾
		♂	— 115	— 25	—	in	☾
		♂	— 125	— 5	—	in	☾
			— 331	— 1	—	in	☾
	21	h	— 159	— 9	—	in	☾
		27	— 173	— 23	—	in	☾
		♂	— 98	— 8	—	in	☾
		♂	— 120	— 0	—	in	☾
		♂	— 132	— 12	—	in	☾
			— 351	— 21	—	in	☾
	26	h	— 159	— 9	—	in	☾
		27	— 173	— 23	—	in	☾
		♂	— 101	— 11	—	in	☾
		♂	— 125	— 5	—	in	☾
		♂	— 140	— 20	—	in	☾
			— 12	— 12	—	in	☾

Bij den Uitgever dezes is mede gedrukt /
en te bekomen :

1. **WERKUNDIGE STELLINGEN**, gegrond op eene Vijftigjarige Waarneeming. *Twe.de Druk.* à 8 Stuiv.
2. Een geheel Compleete **NAAMLIJST** van alle *Nieuw uitgekomen* **BOEKEN, GESCHRIFTEN en PRENTEN**, zedert het Jaar 1790 tot heden, met derzelve *Pryzen*, enz. Tot groot gemak en nut voor alle Liefhebbers van Boeken, Leesgezelschappen en Boekhandelaars, om met een opflag te kunnen weeten wat 'er al gedurende de laatste XIII Jaaren in ons Vaderland gedrukt en uitgegeeven is; wordende dezelve voor dit Jaar, als na gewoonte, weder met 2 Nummers in de maand, elk à 1 Stuiv. voortgezet, zo dat dezelve jaarlyks op nog geen 30 Stuiv. te staan komt.
3. **RHIJN-ATLAS**, of Beschryving van den **RHIJNSTROOM**, van boven na beneden, eindigende met een uitvoerig Vaers, op dien vermaarden Stroom toepasfelijk; door *A. Fokke Sz.* met een N. uitvoerige **KAART** van den geheelen Rhyn, en 34 **PLAATEN**, vertoonende de voornaamste Plaatsen en Oorden aan den Rhijn, à f 4 : 16 : - en met eerste Plaatdrukken en fraai gecouleurde Kaart, à f 7 : - : -
4. **DE VADERLANDSCHE HISTORIE** in *Themata*, vervattende, in eene zaakelyke en tevens beknopte orde, alle de voornaamste Gebeurtenissen, die, van den aanbeginne des Lands, tot heden toe, in ons Vaderland zyn voorgevallen, 5de **DRUK**, vermeerderd tot 1800. Voor de Scholen, à 8 Stuiv., en met een Stel van meer dan 80 **KUNSTPLAATEN**, 70 **POURTR.** en 3 afgezette **LANDKAARTJENS**; als een volledig *Handboek der Vaderl. Historie*, zo als 'er volstrekt nog geen bestaat; zeer geschikt tot een gelegenheids-geschenk, à f 2 : 18 : - in Cartou, en à f 3 : 8 : - in een halve Eng. Band.

5. **BERNOFFE NATUURLIJKE HISTORIE** der Viervoetige Dieren, Vogelen, Vifchen, Infeften, Planten, &c. &c. (of BUFFON's Natuurlijke Historie Verkort,) 31 Afleveringen, met 116 PLAATEN, waarop omtrent 480 bijzondere Voorwerpen worden afgebeeld; en word nog voortgezet — ook met *Afbeeld. en Beschrijvingen* van naderhand nog *nieuw ontdekte Voorwerpen*, volgens *Cook, Vaillant*, enz. Een zeer belangrijk Werk dus, om tot eene aangenaame Uitspanning te dienen, ook voor jonge Lieden; aan wien het ook zeer veel ten geschenke gegeven word. De prys der 31 Aflev. is daarom slegts f 9 : 6 : - En met fraaije, na de Natuur gecouleurde *Afbeeld.* f 21 : 14 : -
6. **KORT ONDERWIJS** in de voornaamste WEETENSCHAPPEN, tot Nut van jonge Lieden, in 14 Afd. 1. *Van God.* 2. *Van den Godsdienst.* 3. *Van den Mensch.* 4. *Van de Natuurlijke Dingen.* 5. *Van de Wetten.* 6. *Van Konsten en Weetenschappen.* 7. *Van den Tijd.* 8. *Van de Cosmographie, of Waereldkunde.* 9, 10, 11. *Van de Geographie, of Aardrijkskunde.* 12. *Van de Mijthologie, of Fabelleer.* En 13 en 14. *Van de Geschiedenis, zo Oude als Nieuwe.* Door Prof. J. G. SULZER. Na den 13den Druk, Uit het Hoogd. vertaald. 2de Druk. à f 1 : 10 : -
7. **DE ENVIRONS VAN HAARLEM**, in derzelve tegenwoordige situatie, ten aanzien van de ligging der *Wegen, Paden, Vaarten, Hofsteden, Buiens, Gestigten, Dorpen*, enz. afgetekend, door den Landmeter *D. Engelman*, en in 't koper gebracht door wijlen den kundigen *J. v. Jagen*, à f 1 : - : -, Gecouleurd à f 1 : 16 : -, en Proefdrucken, extra Gecouleerd à f 2 : 10 : -
8. **DE NIEUWE HOLLANDSCHE HOVENIER**, aanwijzende wat men 's Maandelijks te verrigten heeft; in Plano gedrukt, om in Tuinhuizen op te hangen, à 4 Stuiv.

W^AE^RKUNDIG
BIJVOEGZEL,

BIJ DE

W^AE^RVOORSPELLENDE TAFEL

VOOR

A^O. 1803.

N^O. 2.

Te AMSTELDAM,
Bij A. B. SAAKES,
Op 't Rok-in. 1803.

WETTERKUNDIG
BIJVOEGSEL

en de

WETTERVOORSPELLINGEN TABEL

voor

1803.

N. 2.

TE AMSTERDAM,
Bij A. B. S. A. L. E. S.
Op 1 Oktober 1803.

het onbeduidend gebruik van de werken
der laatste vermaant, hooger deelen

Om de waarde der Sterrelooptkunde, in
het Astronomisch wet, voor te stellen, de-
roep ik mij, in deze, op zo vele groote ver-
ruften der zonde en lasten tijden, welke
hier in den veld, oordeelend de ziele, die
te een bewijs onbetwist het enige gewis,
pauzeert de wetenschapen onbetwist en

De *Astronomie* of *Sterrelooptkunde*, zo
ver zij onder het bereik onzer Waarneemin-
gen valt, is de kennis des *Sterrenhemels*; zij
gaat over de beweging, grootheid, en afstand
der *Hemelsche Lighaamen*; en is bijna zo
oud als het *Menschelijk geslacht*.

De oude Waarneemingen van den stand der
Zon en *Maan*, zijn heden nog in de *Tijd-*
rekenkunde van het grootste belang. Geen
minder dienst leverde zij aan den *Landman*,
welke in de oudste tijden zijn' *Zaai- en Oogst-*
tijd, alleen naar de hoogte der *Zon*, of weder-
komst der vaste *Sterren*, rigtte. En eindelijk,
om thands van den invloed dezer *Weeten-*
schap top het belang der *Maatschappij* niet
te gewagen, is zij voor de verédeling
der *menschelijke vermogens*, en voor
B her

het oordeelkundig gebruik van de werken der fraaiste vernuften, hoogst belangrijk.

Om de waardij der Sterreloopkunde, in het *Meteorologisch-vak*, voor te stellen, beroep ik mij, in deze, op zo veele groote vernuften der oude en laateren tijden, welken haar in dat vak, beoeffend hebben: niet dat ik een bewijs ontleenen wil uit eenig gezag, buiten dat des welwikkenden oordeels en orde van dingen, of dat ik geloove de waarheid, door meeningen van ligt doolende Stervelingen, te kunnen betoogen; maar ik achte, dat het voor ons, even doolzieke menschen, trotsch en wanvoegelijk zij, geen acht te willen slaan op dat gene, 't welk Eeuwen lang door hen, die het sieraad hunner Eeuw, en de eer der menschheid waren, als gewigtig en hoogst belangrijk gehouden is.

Ik heb dan in een BIJVOEGSEL, No. I, bij de *Weérvoorspellende Tafel* dezes Jaars 1803, de *vermoedelijke* oorzaak van het *Rijzen en Daalen* van den BAROMETER voorgesteld, met toezegging, om in een volgend No. wederom eenige *Waarneemingen* mede te deelen. — Ook heb ik getragt aan te toonen, dat het LICHT, door Straalbuiging en terugkaatsing, onzen Dampkring in beweging brengt.

Schoon de Aart en Eigenschappen van het *Licht* nog weinig bekend zijn, toont evenwel de ondervinding, dat het een' grooten invloed

vloed hebbe in veelvuldige bewerkingen, zo der Georganiseerde als Ongeorganiseerde Natuur, en niet alleen als *Medium* voor den zin des gezigts, maar ook tot zeer veele andere onmiddelijke einden dient, gelijk onder allen blijkt uit de verschillende *kleur* van Plant-gewassen, naar maate zij, al het overige gelijkstaande, aan den invloed van het *Licht* blootgesteld, of daar van beroofd zijn. — Als mede, — Gedurende dat de *Basis der brandbare Lugt*, door den GROEI, uit *Wazer* overgaat tot de zelfstandigheid der Gewassen, ontvangt de *Basis der zuivere Lugt*, door *Warmte* en het *Licht der Zon*, (alleen door Warmte zonder Licht gebeurt zulks niet) het beginzel van Warmte, en wordt eene lugtvormige vloeistof. — Kan het *Licht*, in dit geval, zodanig iets helpen verrichten, waarom zou het dan op de grondbeginzels der Lugten, waaruit de Dampkring bestaat, ook geen vermogen oeffenen, om ze met het Warmte-beginzel in eene meerdere of mindere verbinding te doen treden? — Het is ten minsten zeer waarschijnlijk, dat alle verandering in het Weêr, voortkomt, door eene *af- en toetreding* van het Warmte-beginzel in onderscheidene trappen, en verschillende grondstoffen: om dat, als het Warmte-beginzel, of *Principe Calorique*, met het grondbeginzel van eenige Lugt in vereeniging treedt, het dat grondbeginzel in beweging brengt, uitzet, en den Lugtvormigen staat doet aanneemen; en wederom, wanneer dat van de Lugt afgescheiden wordt, die Lugt, den staat van

Lugt doet verlaaten en tot heur *Basis* of grondbeginzel wederkeeren. — Het *Water*, of liever de grondbeginzels van het *Water*, welke in den Dampkring voorhanden zijn, staan in een uitgestrekt verband tot de geheele *Natuur*, wijl zij *zuivere* en *onbrandbaare* *Lugten* zijn. — Ik zal dus op deze Grondstellingen trachten voorttegaan; ten einde deze *Weetenschap* zo veel licht bij te zetten, als mij de *Waarneemingen* van veele agtereenvolgende Jaaren daar toe behulpzaam kunnen zijn. (*)

Ik zal dan een begin maaken met *Waarneemingen* omtrent den stand der *Planeeten*, met betrekking tot de *Aarde*. — Van de verandering die de Dampkring, door de afwisselende *Maan-Kwartieren*, in ieder *Teken* afzonderlijk, ondergaat, zal ik in het volgende *No.* handelen. — Ieder liefhebber, die de moeite doen wil om dezelve naar te gaan, zal voor eerst genoeg voorraad van stoffe vinden, om zijn' onderzoeklust te bevredigen; wijl men in deze *Weetenschap*, even als in alle anderen, van onderen op een' aanvang dient te maaken, dierhalve verzoek ik, dat men de regelen tot onderwijs, eer men een oordeel velle, niet overschreede of vooruitloope, wijl ieder voorstel slegts *één deel* van het geheel is.

WAAR-

(*) Men gelieve daar bij op te merken, dat deze *Waarneemingen* genomen zijn in *ons* *Climaat*, en wel nabij de *Stad Amsteldam*. Zeer waarschijnlijk dat zij in een ander *Climaat* ook eene andere uitkomst hebben of in tijd verschillen.

WAARNEEMINGEN.

Van alle Planeeten, welken in ieder Saizoen den meesten invloed schijnen te hebben, is ♀ (*Mercurius*) de voornaamste; deze heeft invloed op *Vorst* en *Koude* het geheele Jaar door.

Wanneer ♀ in OPPOSITIE met de *Aarde* staat, of komt, dan heeft men (in ons *Climaat*) even *vóór*, of even *ná* het punt des *Aspects*, in den Winter, *Vorst* en *Oostelijken Wind* te wagten. (*)

Valt dit *Aspect* voor in de *LENTE*, dan veroorzaakt zulks *Koude* en *Nagtvorst*.

In den *ZOMER*, (bijzonder in den *Vóórzomer*) mede eene verkoeling in den *Dampkring*. — In het *NAJAAR*, bijzonder in *November* en *December*, een' vroegen *Vóórwinter*, of ten minsten eenige dagen *Vorst*. Ook is hier bij op te merken, indien de *Maan* dan in geen ongunstig *Aspect* met andere *Planeeten* staat, dat dit *Aspect* altoos *Schoon Weér*, een helderen *Hemel*, en een *Rijzenden Barometer* ten gevolge heeft, in welk *Saizoen* zulks ook moge voorvallen.

Als

(*) Het zij eens vooral gezegd, alle opgenoemde *Aspects*, moeten *Heliocentrisch*, en niet *Geocentrisch* beschouwd worden.

— Het is ook zeer opmerklijk, dat de *Vorst* in de *Oostzee*, gemeenlijk een paar weken vroeger dan bij ons invalt.

— Het begin en einde van de *Vorst* is niet juist te bepalen, dan komt ze eens agt dagen *vóór*, en somtijds *ná* het punt des *Aspects*: doch zij blijft nooit geheel agter.

Als ♀ in CONJUNCTIE met de Aarde komt, verwekt dit ook wel eenige verkoeling in den Dampkring, en veroorzaakt meest een koude en betrokken Lugt, doch op verre na zo koel en schoon niet dan een Oppositie-stand. De Barometer schijnt hier ook minder van aangedaan te worden, en het Weër bepaalt zig dan gemeenelijk tot den *Maans-invloed*, of tot den invloed welken dan de andere Planeeten, door hunne Aspecten, op den Dampkring veroorzaaken. (*)

Als ☿ een' *daalenden Regthoek* met de Aarde maakt, dat is, als hij in het derde Teken, of 90 Graaden, *agter* de Aarde staat, dan breekt des Winters gemeenelijk de Vorst af, ten zij dezelve door een' Oppositie-stand der andere Planeeten aan den gang gehouden wordt.

Maakt hij een' *klimmenden Regthoek* met de Aarde, dat is, als hij in het derde Teken, of 90 Graaden *voór* de Aarde staat, dan begint in de *Oostzee* gemeenelijk de Vorst in te vallen, doch *bij ons* 2 of 3 weëken daarna, en de Barometer gaat aan 't rijzen.

Zietdaar den voornaamsten invloed van ☿ op den

(*) Als de Aarde, gelijktijdig, of bijna gelijktijdig, met één Planeet in *Conjunctie* en met een andere Planeet in *Oppositie* staat, bijzonder als zulks door ♂-♀ en ♀ geschiedt, dan vertoont de Natuur wel eens eene *valsche vriendelijkheid* en de Barometer rijst of daalt dan zeer weinig. Het gevolg daar van is gemeenelijk (in het volgende Maan-Kwartier) zeer Kritiek, met Storm of ander Sleg: Weër: ja somtijds gevoelt men in verre Landen, een *Terre Motus*, of Aardbeëving.

den Dampkring, in zijne vier Aspecten, opgegeeven; wat aangaat den Oppositie-stand der andere Planeeten met de Aarde, deze hebben denzelfden invloed tot Goed Weër als ♃ , doch omtrent de Koude en Vorst minder kragt; uingenomen ♀ (*Venus*), deze komt in alles met ♃ genoegzaam overëen, doch mede in een weinig minder Graaden.

Wanneer de andere Planeeten met de Aarde in Oppositie koomen, begint de Vorst (des Winters) zelden eerder in te vallen, dan wanneer ♃ met een' klimmenden Regthoek, of een' Oppositie-stand, 'er bij komt; maar dan is de Vorst altoos strengër en langduuriger dan door zodanig een' stand met ♃ alleen. — Als in het Najaar de Oppositie van ♃ niet tot Vorst overflaat, dan verwekt zulks veel Storm, en Kritiek Weër.

Hoe meer Planeeten, des Winters, in het Zuider-halfrond (Heliocentrisch) staan, bijzonder als zij nog een Oppositie-lijn met de Aarde moeten maaken, des te langduuriger zal de Winter zijn en veel Sneeuw geeven. — (*) Zo 'er des Winters geen Planeeten in 't Zuider-halfrond zijn, heeft men een' slapen Winter te wagten, met veel Mist en Nevel, zo ♀ dan alleen met de Aarde in Oppositie komt, heeft.

(*) Ik heb in de *Weërvoorspellende Tafel*, deze Winter als niet langduurig opgegeeven; doch als *Hera*, door heur stand in 't Zuider-halfrond, even als de andere Planeeten, de Winters strengeren langduuriger maakt, dan kan zulks ook omtrent deze Winter verandernig veroirzaaken.

heeft men wel Vorst te wagten, doch deze duurt zelden langer dan een paar weken.

De Aspecten der BOVEN PLANEETEN hebben *minder* invloed, naar mate zij *hooger* staan, doch zo zij met ♀ of ☿ het zelfde Aspect gelijktijdig maaken, dan is de invloed des te sterker. —

Alle *Oppositie*-standen, van welke Planeet ook, geeven eene neiging tot Goed Weér, dikwijls Oostelijke Wind en een rijzende Barometer — wel te verstaan, als zij door geen *Conjunctie* van een andere Planeet met de Aarde, tegengewerkt worden.

Als in het Vóórjaar veel Planeeten nabij *V* (*Aries*) zig bevinden, (Heliocentrisch gezien) dan heeft men wel meest Goed Weér, doch ook daarbij een Koud en Schraal Vóórjaar te wagten, dat veel vertraaging in den Wasdom veroorzaakt.

Wanneer des Zomers veele Planeeten, zondanj, zich in 't Noorder-halfvond beyinden, dan heeft men een' *Kaelen* Vóórzomer te wagten: (*) doch zo 'er veele Planeeten tuschen

(*) Dat men de laatste Jaeren meest Koelc Vóórzomers gehad heeft, komt zeer waarschijnlijk van daar, dat *Uranus*, *Saturnus* en *Jupiter*, door hunnen langzaam loop, langen tijd in 't Noorder-halfvond geftaan hebben: welke Koude fomtijds is toegenomen, door de bijkomende *Oppositie*-standen der andere Planeeten. —

schen $\odot$ en $\ominus$ staan, veroorzaakt dit een Schoonen en Warmen Nazomer, als zij in Oppositie met de Aarde koomen.

Staan in den Herfst veete Planeeten nabij $\oplus$, dan heeft men een Schoon en Droog Najaar te wagten.

Zo in de opgenoemde Saizoenen, weinig of geen Planeeten bij de reeds gemelde Tekens zig bevinden, dan zijn, wij gemeenelijk aan veel Regenagtig en Veranderlijk Weer onderhevig.

Bestendig *Schoon Weer* heeft men te wagten, als 'er veel Planeeten, bijna gelijktijdig, met de Aarde in Oppositie staan, of koomen. Aanhoudend *Slegt Weer* heeft men, wanneer veete agtereenvolgende Maan-Kwartieren met de Planeeten in Conjunctie zijn, (waar over straks nader) of dat 'er, bijna gelijktijdig, veete Planeeten zig met de Aarde in Conjunctie bevinden.

Beide de opgenoemde *Reghoeken*, veranderen gemeenelijk de Hoofdneiging van het Weer, 't welk door een *Opposite* of *Conjunctie* heeft stand gegreepen, en regelt zig gemeenelijk naar de afwisselende Maan-Kwartieren, naamelijk, naar de Aspecten welker de *Maan* dan met een der Planeeten maakt.

Wanneer het *Eerste Kwartier*, *Volle Maan*, en *Laatste Kwartier*, in Conjunctie met, of nabij, eene Planeet, voortvalt, dan

heeft men des Zomers *Donder* te wagten, en in de andere Seizoenen, *buijg Weêr* en *Storm*; en het bijzonderste daarbij is, dat de Barometer zal *daalen*, en de Thermometer *rijzen*; uitgenomen bij aanhoudende Vorst, dan kan de Thermometer ook daalen. — Nog is daarbij optemerken, dat, als des Winters de Vorst, met zodanig Aspect, blijft aanhouden, 't welk door een' Oppositie-stand van ♀ met de Aarde op dien tijd kan voorvallen, dan is zodanig Kwartier extra Koud, door strenge Vorst, en verzeld met *Storm* of sterken Wind, en somtijds ook Jagtsneeuw.

Zodanig Aspect is in November, en December, alleredugtst door zwaaren Storm, bijzonder als zodanige Conjunctie met de Maan door ♂ — ♀ of ♀ bestaat.

Als een Nieuwe Maan-Kwartier met Planeeten in Conjunctie is, zal het Weêr verbeteren, maar dan is een Oppositie-stand gevaarlijk tot slegt Weêr. (*)

Wanneer het eerste Kwartier een' *klimmenden Regthoek* met een Planeet, en een' *daalenden Regthoek* met een andere Planeet gelijktijdig maakt, dan neemt het Weêr een valsche vriendelijkheid aan, en schijnt Goed, doch dan

(*) Men houde bij dit alles wederom in het oog, zo als vóór gezegd is, wanneer zulks door geen strijdige Aspecten van andere Planeeten tegen gewerkt wordt. —

dan zal, in het volgende Volle Maan-Kwartier, het Weêr zeer Kritiek zijn.

Maakt het Laatste Kwartier zodanige strijdige Regthoeken met de Planeeten, dan heeft men ook gemeenelijk Goed Weêr, doch, dan is 'er met de Nieuwe Maan Kritiek Weêr te wagten: bijzonder als deze strijdige Aspecten door ♂ — ♀ — ☿ bestaan.

De Nieuwe Maan-Kwartieren
geeven gemeenelijk — b. v.

Storm — 6 maalen.

Donder — 19 —

De Eerste Kwartieren.

Storm — 4 maalen:

Donder — 30 —

De Volle Maan-Kwartieren.

Storm — 6 maalen:

Donder — 12 —

De Laatste Kwartieren.

Storm — zelden.

Donder — 28 maalen.

Dus heeft men met de Nieuwe en Volle Maan-Kwartieren den meesten Storm, — en met het Eerste en Laatste Kwartier den meesten Donder te wagten.

Ziet

Zietdaar! eenige Waarneemingen opgegeeven, welken men zich eerst dient eigen te maaken, zal men, 't geen ik in het vervolg zal bij brengen, kunnen beârbeiden. — Duizenden van tusfchenkomende omftandigheeden dient men in acht te neemen, zal men in deze Weetenschap zodanige vorderingen maaken, dat men eene meer dan flegts waarfchijnelijke gifting kan voortbrengen.

Dat sommige Articulen, in de *Weer-voorfpellende Tafel*, wel eens niet regtftreeks aan de Voorspelling beandwoorden, of in tijd iets vroeger of laüter invallen, gelieve men toetfchrijven aan de menigvuldige variëerende ftanden der Hemelfche Lighaamen, welken mij, in al dien tijd, dat ik daar mede bezig geweest ben, dan nog niet zijn voorgekomen, of dat de twee Nieuw ontdekte Planeeten, welken ik in vroeger dagen daarbij niet heb kunnen in acht neemen, daar omtrent veel licht kunnen bijzetten, waar uit moet volgen, dat men zeer ligt kan mistasten, door uit die Nieuwe, of bijzondere Combinatie, eene Voorspelling te doen; doch ik maak mij fterk, dat door den tijd, wanneer men zig met ijver daarop toelegt, meerder vordering daarin zal kunnen gemaakt worden. — Ik vleij mij, dat ieder onbevooroordeeld vernuft, in deze duistere zaak, toegeevend zal zijn; want oin hier in het *Non Plus Ultra* te vinden, zijn mogelijk nog verſcheidene eeuwen en geflagten noodzaaklijk; en in welke Weetenschap kan men zeggen — hier is het einde? —

Het zal voor ieder Liefhebber in dit vak, niet ondiërlig zijn, om, niet alleen eenige *Astronomische* kennis te bezitten, maar hij dient 'er zig ook op toeteleggen, om eenige kennis te bekomen in het *Scheikundig* stelsel van LAVOISIER: waar door men de ontleding en wederbrenging van het *Water*, en den *Dampkring* kan leeren. (*) De kennis van de grondbeginzels dezer beide vloeistoffen, leidt ons in, tot de kennis van de duisterste geheimen veeler natuurlijke, weleer onverklaarbaare, verschijnzels, en brengt ons tot het regte begrip van de waare, en Natuurkundige gronden der METEOROLOGIE. — Zij kan ook medewerken, tot een heerlijk vooruitzigt in het toekomstende, om deze beide Weetenschappen met elkander te verbinden.

TA-

(*) In het volgende *Aanhangzel* zal ik eene korte schets van sommige *Lavoisieriaansche* stellingen opgeeven, om ten minsten eenig denkbeeld van de samenstelling van het *Water* en den *Dampkring* te bekomen.

*

T A F E L.

Om den Dag der Nieuwe Maan te vinden, in de nevensstaande Jaaren.

	Jan.	Febr.	Maart	April.	May	Juny.	July.	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.
1803	22	21	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13
4	11	10	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1:31
5	29	28	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21
6	19	18	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10
7	8	7	8	7	6	5	4	3	2	1:31	30	29
8	27	26	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17
9	15	14	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7
10	5	4	5	4	3	2	1:31	30	29	28	27	26
11	24	23	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15
12	13	12	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3
13	1:31		1:31	30	29	28	27	26	25	24	23	22
14	20	9	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11

Op den agtsten dag der Nieuwe Maan stelt men het Eerste Kwartier — op den 15den de Volle Maan — en op den 22sten dag het Laatste Kwartier.

Schoon deze dagen altoos met den gewoonen Almanach niet zullen overeenstemmen, zijn zij nogthands naauwkeurig genoeg berekend, om 'er in deze Weetenschap gebruik van te maaken.

TA-

T A F E L.

Om te weeten in welk Teken de Maan-
Kwartieren veranderen.

MAANDEN.	N. M.	E. K.	V. M.	L. K.
Tusf. 21 Decb. en 19 Janua.	♋	♌	♍	♎
— 20 Janua. en 17 Febru.	♏	♐	♑	♒
— 18 Febru. en 19 Maart.	♓	♈	♉	♊
— 20 Maart en 19 April.	♋	♌	♍	♎
— 20 April en 20 May.	♏	♐	♑	♒
— 21 May en 20 Juny.	♓	♈	♉	♊
— 21 Juny en 22 July.	♋	♌	♍	♎
— 23 July en 22 Aug.	♏	♐	♑	♒
— 23 Aug. en 20 Sept.	♓	♈	♉	♊
— 21 Sept. en 22 Octob.	♋	♌	♍	♎
— 23 Octob. en 21 Nov.	♏	♐	♑	♒
— 22 Nov. en 20 Dec.	♓	♈	♉	♊

N. M. wil zeggen Nieuwe Maan.

E. K. ——— Eerste Kwartier.

V. M. ——— Volle Maan.

L. K. ——— Laatste Kwartier.

AAN-

A A N H A N G Z E L.

Alle Voorwerpen die wij in de Natuur aantreffen, bevinden zig in drie verschillende staaten — naamelijk, in den staat van *Vastheid*, *Vloeibaarheid* en *Lugtvormigheid*. (*)

Dat de Graad van *Warmte* eene voornaame oorzaak van deze verscheidenheid is, blijkt rasch aan het *Water*, 't welk, bij zekeren trap van *Koude*, tot *Ys* stolt, en, bij zekeren trap van *Hitte*, in *onzichtbaare Dampen* vervliegt.

Een tweede, daartoe medewerkende, en algemeen verspreide stof is het *Licht*; van welks vermogen ik op bladz. 19 enz. eene schets gegeven heb.

Men houdt thands den *Dampkring*, en het *Water*, niet meer voor *Elementen* of *Hoofdstoffen*, wijl men bevonden heeft, dat zij uit onderscheidene *bestand-deelen* zijn samengefeld.

Door *bestand-deelen* moet men verstaan, een *deel* dat met *andere deelen* één *Lighaam* uitmaakt, bij voorbeeld, als men een brandbaar *Lighaam* aansteekt, dan scheidt het vuur 'er zekere stoffen af, en het geen 'er overblijft is, dan dat *Lighaam* niet meer, &c.

Zo-

(*) En mogelijk ook nog in een' *Lichtvormige* staat: waar toe de *Electriciteit* in het *Ydel* veel aanleiding geeft om zulks te stellen. Doch van welken overgang *Lavoisier* geen gewag maakt, zo ver mij bekend is,

Zodanige *bestand-deelen* kunnen, met betrekking tot de samenstelling der *Lighaamen*, of enkelvoudige, of samengestelde voorwerpen, of eerste grondbeginsels zijn.

Deze beginselen tot de samenstelling gebezigd, zijn zo onderscheiden en verschillend van aard, als het *Lighaam* tot zijne aanwezigheid wordert.

Men heeft bevonden, dat het *Water* uit 3 deelen *ontylambaare Lugt* — en uit 2 deelen *zuivere Lugt* bestaat.

De bestand-deelen van den *Dampkring* zijn $\frac{3}{4}$ deel *zuivere Lugt* — en $\frac{1}{4}$ deel *Azote* of *Stik-lugt*.

Door deze ontdekking heeft men begreepen, om het *Water* en den *Dampkring*, niet meer onder den rang der *Hoofdstoffen* of *enkelvoudige beginsels* te stellen: maar men houdt thands voor *Hoofdstoffen* het *Ligt-beginsel*, het *beginsel van Warmte*, het *Zuurmaakend beginsel* en het *Watermaakend beginsel*; in plaats van *Aarde*, *Water*, *Lugt*, en *Vuur*.

Alle Proeven die men genomen heeft, om tot naauwkeurige kennis der *bestand-deelen*, zo van de *Plant-gewassen* als van de *Dierlijke zelfstandigheeden*, te geraaken, stemmen daar in over een, dat in derzelve samenstelling, geene andere eenvoudige zelfstandigheeden treden, dan die, welken wij reeds opgenoemd hebben.

Gaar-

Gaarne had ik, bij elken trek, langer stilge-
staan, en eenig breeder gewag gemaakt van
de schoone en eenvoudige ophelderingen en
verklaringen, welken dat *Nieuwe Stelsel* aan
de hand geeft; dan mijne eigene oppervlak-
kige kennis van alle deze bijzonderheeden heb-
ben mij zulks, verboden, en laate dus die
taak voor geschikter handen over. — Ik
breng deze bijzonderheeden alleen bij, om een
denkbeeld van de samenstelling der Lighaa-
men, en wel bijzonder van die twee (zo-
genaamde) Elementen, (*) welke door hunnen
invloed in een allernaauwst verband tot de ge-
heele Natuur staan, te geeven. Als mede, om
te doen opmerken, hoe ligt mogelijk niet al-
leen, maar hoe waarschijnlijk het is, dat
het *Licht der Zon*, het zij dan door buiging,
of terugkaatzing, een werkend vermogen, tot
geduurige verandering op de *bestand-deelen*
van onzen Dampkring kan oefenen; waar van
de *Groei der Plantgewassen* ons ten allerzee-
kerst overtuigen.

De Waarneemingen, welken in deze *twee*
Bijvoegzels reeds zijn opgegeeven, zullen ons,
bij bevinding, doen zien, dat dit denkbeeld
niet geheel ongegrond is.

(*) Naamelijk het *Water* en de *Lugt*.

WEËR^AKUNDIG
BIJVOEGZEL,

BIJ DE
WEËRVOORSPELLENDE TAFEL

VOOR

A^o. 1803.

N°. 3.

Te AMSTELDAM,

Bij A. B. SAAKES,

Op 't Rok-in. 1803.

W E E R K U N D I G

B I J V O E G Z E L

van de

W A R M T E G E S C H I E D E

van

1803

N°. 3.

A M S T E R D A M

A T W I J K S T R A T E

Op 't Roer in 1803

In de Tekst afzonderlijk opgegeven is doch
want hij men dient in acht te nemen, dat
de dijkende Aspeden (in de Twee voor-
ge Bijvoegzels gemeld) of veel versanding
aan kunnen toebrengen, Gelijk men alhier
zeer gemakkelijk kan bemerken, en te gaen
vorder in dit Bijvoegzel zal worden aan-
gevoerd.

Dat de afwisselende Maan-Kwartieren zeer dikwijls het Weer veranderen, is al te wel bekend dan dat ik zulks door bewijzen behoeve aan te toonen. — Die genen, welken, volgens de twee voorgaande Bijvoegzels, observatiën genomen hebben, zullen overtuigd zijn, dat de afwisselende standen der Hemelsche lighaamen, welken tot ons *Zonnestelzel* behooren, een' aanmerkelijken invloed op onzen Dampkring hebben.

Om mijn voorgenomen taak te vervolgen, zal ik, in dit Bijvoegzel, den invloed der *Maan-kwartieren* op onzen Dampkring, in

ieder Teken afzonderlijk , opgeeven : doch waar bij men dient in acht te neemen , dat de bijkomende Aspecten (in de twee vorige BIJVOEGZELS gemeld) 'er veel verandering aan kunnen toebrengen , gelijk men aldaar zeer gemakkelijk kan bemerken , en 't geen verder in dit BIJVOEGZEL zal worden aangevoerd.

Deze de afwisselende handelingen van de
Aster in de Weste, is in de Weste
betreffende dat de * is door de
hoofde van te roonen. De gansen, welke
voorzake de twee voorgaande vijfde
opdrachten genomen hebben, zullen over
enkele tijd, dat de afwisselende handelingen der
Hemelen, welke tot ons komen,
Aster behooren, een aanmerkelijken invloed
op onze Dapperheid hebben.

Om alle voorgaande tekens te vervolgen,
zal ik, in de hiyvoerende, den invloed der
Aster-koninkrijke op onze Dapperheid, in
is

Aries

Weekkundige Waarnemingen
als de maan in eenig teken
van den Dierenviem voorvalt

~~Januari~~ (37) ~~Februari~~

de Maan — Aries — ♈

Taurus — ♉ de Stier

NIEUWE MAAN.

NIEUWE MAAN.

2 Als de Nieuwe Maan
in dit bovenstaande Teken
voorvalt, dan heeft men
meest goed Weer en Oos-
telijke Wind te wagten.

2 Meest goed Weer;
doch tuschen beiden wat
Veranderlijk en Winde-
rig. Veel Noordelijke
Wind.

EERSTE KWARTIER.

EERSTE KWARTIER.

3 Eenige Dagen tamelijk
goed Weer, en eenige
Veranderlijk, met Mist
of Nevel.

3 Meest Veranderlijk.
Soms tijds Vorst en
Sneeuw. — Koud en
Nevelig. Veel Noorde-
lijke Wind ten Oosten
en ten Westen.

De Wind gaat ge-
meenelijk van het Zui-
den, door het Westen,
naar 't Noordoost, en
geeft dan soms tijds Vorst.

VOLLE MAAN.

VOLLE MAAN.

4 Eenige Dagen goed,
en eenige Dagen veran-
derlijk of heet Weer.
Oostelijke en Westelijke
Wind.

4 Gemeenlijk Buijig en
Stormig. — Koud en
betrokken.

De Wind gaat geme-
enlijk van het Zuiden,
door het Westen, naar
't Noordoost.

LAATSTE KWARTIER.

LAATSTE KWARTIER.

1 In 't begin gemeenlijk
goed Weer; op 't laast
Veranderlijk en Donder.
Westelijke en Noord-
oosten Wind.

1 Meest Veranderlijk;
doch ook eenige tamelijk
goede Dagen. Veel Noor-
delijke Wind, ten Oos-
ten en ten Westen.

de Tweeling Gemini - II

Cancer - 56 de Kreeft

NIEUWE MAAN.

Over het geheel tamelijk goed Weer; doch Koel. Allerlize Winden.

EERSTE KWARTIER.

Meest Veranderlijk Weer; met Nevel of Regen. — Onbepaalde Wind.

VOLLE MAAN.

Somtijds geneigd tot Vorst; doch; zonder Vorst. Buijg; ~~Mist of Regen.~~ — Onbepaalde Wind.

LAATSTE KWARTIER.

Meest Buijg, Veranderlijk en Winderig; doch nog een paar goede Dagen tusschen beiden. Onbepaalde Wind.

NIEUWE MAAN.

Meest Buijg en Veranderlijk; doch met een goed Aspect (dan Schoon Weer. Veel Zuiden en Zuid Westen Wind.

EERSTE KWARTIER.

Meest tamelijk goed Weer, behalven een paar veranderlijke Dagen. Onbepaalde Wind.

VOLLE MAAN.

Zonder Vorst, dan Regen of Mist; doch met aanhoudende Vorst, dan Extra Koud en Sneeuw. Zonder Vorst, dan meest Westelijke Wind.

LAATSTE KWARTIER.

Meest Veranderlijk en wat Buijg; doch tusschen beiden een paar goede Dagen. Oostelijke en Westelijke Wind.

Leo

Overigens
Leerkoud

ook de
dagen

koud

pregenachtig, veel koude dagen

July (39)

Augustus

de Leem: Leo - ♋

Virgo - ♍ de Maagd

NIEUWE MAAN.

gunstig

Eenige Dagen goed, en eenige Dagen ~~legt~~ Weeren Donder. Meest Westelijke Wind.

EERSTE KWARTIER.

Eenige Dagen goed Weer; doch tuschen beiden eenige Dagen wat ~~Kritiek en Buijg.~~ Oostelijke en Westelijke Wind.

VOLLE MAAN.

aangenaam

Behalven een paar veranderlijke Dagen, zijn de overigen meest tot Regen, ~~Mist of Sneeuw~~ geneigt. Soms tijds ook ~~Vorst.~~ Zonder ~~Vorst~~ dan Westelijke Wind.

LAATSTE KWARTIER.

Aug.

Uitgenomen een paar tamelijk goede Dagen, zijn de overigen gemee- nelijk Buijg. Veel Zui- delijke Wind, ten Oos- ten en ten Westen.

NIEUWE MAAN.

Meest Veranderlijk Weer; doch met een ~~goed Aspect,~~ dan Schoon. Oostelijke en Westelijke Wind.

EERSTE KWARTIER.

Tamelijk goed Weer; doch wat Koel en Be- trokken. Iets geneigt tot Veranderlijk ~~en wat~~ Kritiek. Veel Noorde- lijke Wind.

ing

VOLLE MAAN.

Meest goed Weer, doch Koel; en eenige Dagen Veranderlijk met Regen ~~of Sneeuw.~~ Oos- telijke en Westelijke Wind.

LAATSTE KWARTIER.

Soms tijds geneigt tot ~~Vorst;~~ doch buiten dat, tamelijk goed Weer, met wat ~~Mist of Nevel.~~ Oostelijke en Westelijke Wind.

regen

Sept. (40) *October*
July *Augustus*

de Weegschaal **Libra** — $\frac{1}{2}$

Scorpio — in *de Maas*

NIEUWE MAAN.

ing

Meest ~~temelijk~~ goed Weer; doch wat geneigt tot Veranderlijk en Nevel. Meest Zuidelijke Wind, ten Oosten en ten Westen,

EERSTE KWARTIER.

Grootendeels

Meest Veranderlijk en iets Kriek, met een paar goede Dagen tusfchen beiden. Meest Westelijke Wind.

VOLLE MAAN.

koel

Meest goed Weer, behalven een paar veranderlijke Dagen. Somtijds Schoon, met Nagt-vorst. Veel Noordelijke Wind.

LAATSTE KWARTIER.

*In het begin
koel*

~~Gemeenlijk~~ Vorst; doch tusfchen beiden wat Veranderlijk of Nevelig. Oosten of Westen Wind, naar dat het bijkomend Aspect is.

NIEUWE MAAN.

Weinig goed Weer, uitgenomen een paar tamelijk goede Dagen. Veel Zuidelijke Wind, ten Oosten en ten Westen.

EERSTE KWARTIER.

Meest Veranderlijk Weer. Veel Westelijke Wind.

NB. Dit Kwartier is zeer wisselvallig, valt gemeenlijk uit, naar dat het bijkomend Aspect is.

VOLLE MAAN.

Meest Veranderlijk Weer en wat Buijg, met een paar goede Dagen tusfchen beiden. Veel Noordelijke Wind.

veel

LAATSTE KWARTIER.

Dikwijls geneigt tot Vorst; doch, zonder Vorst, weinig goed Weer. Oosten of Westen Wind, naar dat het bijkomend Aspect is.

nogal

Sa-

November December

September (41) October

Schutten Sagittarius — →

NIEUWE MAAN.

Meest Veranderlijk Weer, met een paar slegte Dagen.

Meest Zuidelijke Wind, ten Oosten en ten Westen.

EERSTE KWARTIER.

Meest tamelijk goed Weer; doch tusschen beiden iets ~~Kritiek~~ en Veranderlijk. Onbe-
paalde Wind.

VOLLE MAAN.

Uitgenomen een paar Regenagtige en Winde-
rige Dagen, heeft men op de overigen meest goed Weer; doch Win-
derig. Meest Westelijke Wind.

LAATSTE KWARTIER.

Behalven een paar goede Dagen, zijn de overigen meest Veran-
derlijk; doch geheel door Koud. Meest Zuidelijke Wind, ten Oosten en ten Westen.

Capricornus — 40 ~~de~~ ~~te~~ ~~en~~ ~~bo~~

NIEUWE MAAN.

Zonder Vorst, dan Donker, Regenagtig en Nevelig; doch met aan-
houdende Vorst, dan extra Koud en Sneeuw. Oosten of Westen Wind, naar dat het
bijkomend Aspect is.

EERSTE KWARTIER.

Meest Buijig, Veran-
derlijk en ~~Kritiek~~ Weer, met een paar tamelijk goede Dagen tusschen beiden. Oostelijke en Westelijke Wind.

VOLLE MAAN.

Eenige Dagen goed, en eenige Dagen Ver-
anderlijk of Buijig Weer. Meest Weste-
lijke Wind.

LAATSTE KWARTIER.

Weinig goed Weer, meest Veranderlijk en wat Buijig. De Wind gaat gemeenlijk van het Zuiden, door het Wes-
ten, naar 't Noordoost.

22 Dec

Jan

January February
November (42) December

Waterman Aquarius — ♒

Pisces — ♓ de Visschen

NIEUWE MAAN.

NIEUWE MAAN.

Ongunstige
Meest Veranderlijk Weer, met een paar siepte Dagen, en zeer geneigt tot Sneeuw. ~~Is met een goed Aspect ook tot Vorst geneigt.~~ *met* Oosten of Westen Wind, naar dat het Aspect is.

Goed en allerlei *ongunstig,*
legt Weer door malkander, als: Sneeuw, Hagel, Regen, Wind, enz., ten zij zulks door een goed Aspect verbeterd word. Onbepaalde Wind.

EERSTE KWARTIER.

EERSTE KWARTIER.

Meest Veranderlijk Weer, het zij Regen of Mist; doch ook een paar goede Dagen. Oosten en Westen Wind.

Uitgenomen een paar goede Dagen, zijn de overigen geneigt tot Mist of Regen. Oostelijke en Westelijke Wind.

VOLLE MAAN.

VOLLE MAAN.

gemat
Meest goed, schoon en warm Weer. Oostelijke en Westelijke Wind.

Meest goed Weer, met eenige Kritieke Dagen tusschen beiden. Oostelijke en Westelijke Wind. *Vorst,*

LAATSTE KWARTIER.

LAATSTE KWARTIER.

Meest goed Weer; doch wat Koel. Veel Noordelijke Wind, ten Oosten en ten Westen

~~Meest goed Weer;~~ *veelal*
doch tusschen beiden *4/2*
wat Kritiek. Veel Noordelijke Wind, ten Oosten en ten Westen.

Bij

Maank

↳ Vorst, en geneigen tot allerlei ongunstig weder,

Bij het raadplegen van voornoemde Articulen, moet men de bijkomende *Aspecten* bijzonder in aanmerking neemen: — Als 'er bij een *Nieuwe Maan* eene *Conjunctie* plaats heeft, dat dan de neiging tot het slegte verbetert word, en Oostelijke Wind in dit Kwartier te wagen is. — Doch zoo 'er eene *Oppositie* plaats heeft, dat dan het goede verslegt word; en dat een *Regthoek* tot *Veranderlijk Weer* aanleiding geeft.

Bij het *Eerste Kwartier* moet men aanmerken, dat eene *Conjunctie* eene neiging tot *Storm* of *Donder* geeft, naar dat het *Saizoen* is, waar in dat Kwartier voorvalt; als mede dat een *Oppositie* het slegte verbetert; en een *Regthoek* tot *Sneeuw*, *Vorst*, *Hagel*, en *Veranderlijk Weer* aanleiding geeft.

NB. De *Maan-Kwartieren*, die een' *Regthoek* met de *Planeeten* maaken, veroorzaaken, des *Zomers*, gemeenelijk warm of *zagt Weer*.

Bij een *Volle Maan Kwartier* geeft eene *Conjunctie* aanleiding tot *Storm*, bijzonder in het *Najaar*, en tot *Donder* in den *Zomer*. Eene *Oppositie* verbetert dan het slegte; en een *Regthoek* neigt tot *Veranderlijk*.

Bij het *Laatste Kwartier* is eene *Conjunctie* meer geneigt tot *Donder*, of ander *kritiek Weer*, dan tot *Storm*, hoewel 'er somtijds
Storm

Storm onder loopt. Eene *Oppositie* verbetert hier ook weér het slegte ; en een Regthoek neigt ook tot *Veranderlijk* , *Vorst* , *Sneeuw* , of *Hagel* , naar dat het Saizoen is.

Men ziet ook dikwijls , dat , des Winters , de *Vorst* met de *Kwartieren* een' aanvang neemt.

Om alle bijzondere Nauwkeurigheden door de *Pen* bekend te maaken , is niet mogelijk , daar bij dient mondeling onderwijs , doch ik zal alles zo uitgebreid voorstellen als mij mogelijk is.

De *Uran-Kwartieren* , die een Regthoek met de *Precessen* , *veranderen* , *de* *Longen* , *en* *andere* *deelen* *van* *de* *Waar* *Waar*

De *Uran-Kwartieren* , die een Regthoek met de *Precessen* , *veranderen* , *de* *Longen* , *en* *andere* *deelen* *van* *de* *Waar* *Waar*

OVER

9.

Tu

OVER DE
COMBINATIEN

Der onderscheidene Aspecten tot

malkander.

1. Als de *Maan* met geen Aspect voorzien is, dan kan men, volgens de Kansrekening, verwagten dat het Weer zodanig zijn zal, als hier vóór, in ieder Kwartier, gemeld staat. Doch als op dien tijd de *Aarde* met een Planeet in Oppositie staat, onlangs gestaan heeft, of binnen weinig dagen staan zal, kan men beter Weer verwagten dan aldaar somtijds gemeld staat.

2. Als, des Winters, de *Aarde* met ζ in Oppositie staat, en het is dan eens Volle *Maan*, of een der Kwartieren, in Conjunctie met een andere Planeet, dan word het gemeenelijk zeer Koud, met Wind en Sneeuw. Gebeurt dit in de andere Saizoenen, dan wordt het Stormige of Onstuimige niet zo erg, dan zonder voornoemde Oppositie met de *Aarde*, of blijft dikwijls geheel weg.

3. Zoo 'er' meer dan een Planeet digt bij de Maan staat, wanneer zij heur Kwartieren verwisfelt, (uitgenomen de Nieuwe Maan) dan is in het Najaar zwaafte Storm te vreezen, bijzonder als het ♂ — ♀ en ♀ zijn. — In den Zomer bijna zeeker Donder; en des Winters zeer kritiek Weër.

4. Wanneer eens de Planeeten gelijktijdig eene *Conjunctie* en *Oppositie* met de Aarde maken, dan behoudt toch altoos de Neiging ten goede de overhand, om dat een *Oppositie*-stand, bijzonder van ♀ en ♀, altoos den sterksten invloed op den Dampkring heeft (*).

5. Gebeurt dit bovenstaande ook met een' Regthoek 'er bij, dan geeft het meesr goed Weër, dat iets Veranderlijk is.

6. De Aspecten van ♀ met de Aarde doen zig altoos iets vroeger gevoelen, dan het punt des Aspects plaats heeft; en hebben den sterksten invloed.

Van ♀ genoegzaam op het punt des Aspects, en is ook vrij sterk.

Van ♂ komt iets laater te werken, is ook tamelijk sterk.

Van

(*) Edoch dit goede Weër is gemeenelijk valsch, wii 'er dikwijls slegt Weër op volgt. Zie N°. 2. bladz. 22, de No^a.

Van $\mathcal{U}$ valt gemeenlijk 8 dagen ná het Aspect in, is van minder kragt.

Van $\mathcal{H}$ duurt somtijds wel iets langer eer het merkbaar is, en is het zwakst van allen. (*)

Wat *Uranus* uitwerkt, is mij nog niet volkomen bekend, wijl ik met die Aspecten nog slechts weinig observatiën genomen heb; als mede de onlangs ontdekte Planeet *Hera*. Waarschijnlijk zal derzelver uitwerking op den Dampkring ook plaats hebben, en door Waarneemingen ontdekt kunnen worden. — Mogelijk dat sommige afwijkingen daar uit voortkomen, wijl ik op heur Aspecten geen acht geslagen heb, of dezelve niet in aanmerking heb kunnen nemen, wijl zij mij toen onbekend waren.

7. Als de Nieuwe Maan in $\mathcal{V}$ voorvalt, en zij dan in Conjunctie met $\mathcal{F}$ is, geeft zulks Schoon Weér, en O. No. en Nw. wind.

8. Zoo het Nieuwe Maan in $\mathcal{M}$ is, en zij dan in Conjunctie met $\mathcal{G}$ is, geeft zulks goed Weér met wat Nevel, en veel O. Wind.

9. Een Nieuwe Maan in $\mathcal{X}$ en in Con-

jun-
(*) Men vergisfe zig hier niet: want deze Aspecten behooren tot de Aarde en de Plancten, en niet tot de Maan.

junctie met ♀ zijnde, is dat Kwartier geheel door Schoon, met wat Vorst, en veel Oostelijke Wind.

10. Als het Eerste Kwartier in V voorvalt, en zij maakt dan met ☿ een' daalenden Regthoek, (*) heeft men Vorst te wagten; en als dan op dien tijd meer Planeeten in 't Zuider Halfrond staan, strenge Vorst. (**)

11. Eerste Kwartier in II, met een' daalenden Regthoek van ♀, geeft Vorst en Sneeuw; doch tusschen beiden goed Weer, en Noordoosten en Noordwesten Wind.

12. Eerste Kwartier in ♄, in *Conjunctie* met ♃ en in *Oppositie* met ♂, geeft eenige Dagen goed Weer, en eenige Dagen slecht Weer, als *Wind, Hagel, Koud*, enz. †) Critiek.

13.

(*) Ik noem hier wederom een' daalenden Regthoek, als de Plaaceet 90 Graaden of 3 Tekens *agter* de Maan is: en een' klimmenden Regthoek als de Plaaceet 90 Graaden *voor* de Maan is. Dit zij eens vooral gezegd.

(**) Op den 31 December 1778 was de Maan, in dit Kwartier, in *Conjunctie* met ♄ geweest, waar door men op dien tijd Donder, Hagel en Storm gehad heeft.

†) Met dit Aspect is het in Ao. 1802, in het begin van *Maij*, *alhier* het bovengenoemde Weer geweest, en in *Spanje* is zwaare Regen en Sneeuw gevallen. — In *Zwitserland*, en die Omstreken, veel Regen en Sneeuw, ook heeft men aldaar Aardbeeying gevoeld.

13. Eerste Kwartier in ♄, in Conjunctie met ♀, geeft Storm, zwaare Regen, Hagel en Donder; een laage Barometer, en veel Zuidelijke Wind.

14. Eerste Kwartier in ♃, in Conjunctie met ♀ en in Oppositie met ♂, is Stormig, met Zuidwesten en Noordwesten Wind.

15. Eerste Kwartier in ♀, in een' daalenden Regthoek met ♂, is Buijig, met Hagel, Wind, Sneeuw, Vorst, en varieerende Winden.

16. Een Volle Maan in ♃ is altoos Winderig, en met Conjunctiestanden extra Stormig, bijzonder die van ♂, ♀ en ♄, — met een Oppositiestand is iets beter, doch blijft Winderig en betrokken.

17. Een Volle Maan in ♄, in Conjunctie met ♃ en ♃, verslegt zeer weinig.

18. Volle Maan in ♄, in Conjunctie met ♀, meest Veranderlijk, Koel, Winderig en iets Kriek. Westelijke Wind.

19. Volle Maan in ♃, in een' klimmenden Regthoek met ♄, zeer goed Weer, Warm, doch niet extra. Varieerende Winden.

20. Laatste Kwartier in ♃, in Oppositie met ♄, meest goed Weer, doch iets Kriek, en Donder.

21. Laatste Kwartier in Ω , in Conjunctie met h , $\mathcal{L}$ en $\mathcal{F}$, zwaare Storm en Regen. Een laage Barometer.

22. Laatste Kwartier in M , in een daalenden Reghoek met h en $\mathcal{L}$, meest goed Weer en veel Zuidelijke Wind.

23. Laatste Kwartier in $\rightarrow$, in Oppositie met $\mathcal{F}$, meest goed Weer.

24. Laatste Kwartier in $\mathcal{X}$, in Conjunctie met $\mathcal{J}$, en de Aarde in Oppositie met $\mathcal{F}$, is meest Schoon en bestendig Weer geweest, doch op 't laatst wat Veranderlijk met Wind en Donder. Veel No. Wind gehad.

Ziet daar! eenige bijzondere Combinatiën en Aspecten voorgesteld, zo als ze bij mij zijn waargenomen. De overigen die ik nog heb, zijn te bijzonder gecombineerd, om ze duidelijk te beschrijven, en behooren tot die Waarneemingen, welken men zo regtfreeks niet kan mede deelen, zonder bij-omstandigheden 'er op toe te passen, en door mondeling onderwijs dezelve te verklaren.

Ik zal dan besluiten met nog eenige Waarneemingen op te geeven, welken men dient te weeten en in acht te neemen, om het Weer vooraf te kunnen bepaalen.

Zoo 'er des *Zomers* geen Planeeten in het Noor-

Noorder-Halfrond staan, heeft men een' warmen, doch veranderlijken, Zomer te wagten.

Indien 'er in de *Lente* geen Planèeten bij V staan, is zodanig Voorjaar gemeenelijk zeer groeizaam, ten zij zulks door eene Oppositie van ☿ verhinderd wierd.

Geen Planèeten in den *Herfst* nabij ♄ staande, veroorzaakt zulks een' veranderlijken Nazomer en Najaar.

Indien de *Boven Planèeten*, naamelijk ♄ — ♃ en ♀, des Winters, met de Aarde in Oppositie staan, dan is de Vorst nog niet zeeker te stellen, maar zodra ☿ met een' Oppositie-stand daarbij komt, heeft men Vorst, en deze is als dan gemeenelijk streng en langduurig.

Twée dagen *vóór* een Nieuwe en Volle Maan, als ook den dag zelve, waar op de Maansverandering voorvalt, noemt men **SPRING**.

Als mede één dag *vóór* en op den dag zelve, van het eerste en laatste Kwartier, noemt men ook **SPRING**.

Dit woord *Spring* wil zeggen, dat de Hoofdneiging van het Weer, op die Dagen, gemeenelijk verandert, het zij van goed tot slegt Weer, of omgekeerd.

VERANDERLIJK wil zeggen, dat het eene gedeelte van dien dag, of van het opgegevene Tijdvak, goed, en het andere gedeelte minder goed of slegt zijn zal.

KRITIEK wil zeggen, dat men in zodanig Maan-Kwartier, *Donder, Hagel, Storm, Jagtsneeuw, zwaaren Regen*, enz. te wagten heeft; ten minsten heeft 'er dan een groote Alteratie in den Dampkring plaats; onmogelijk te bepaalen waar toe dezelve zal overgaan. Ook is hier bij op te merken, als, des Winters, zodanig Maan-Kwartier voorvalt, 't welk men voor *Kritiek* moet houden, en de Vorst evenwel blijft voortdueren, dat men dan extra Koude en Vorst, met Wind en Jagtsneeuw, te wagten heeft. (*)

Naamen der *Planeeten*, nevens derzelver *Tekens*, om dezelve beter van elkander te onderscheiden.

Saturn. Jupiter. Mars. Aarde. Venus. Mercurius.

♄   ♃   ♂   ♁   ♀   ☿

AAN-

(*) Men zal uit het voorledene kunnen zien, dat de koudste tijden in den Winter, altoos in een *Kritiek* Maankwartier zijn voorgevallen.

A A N H A N G Z E L.

Dewijl ik tot dus verre een groot deel mijner Waarneemingen heb mede gedeeld, zo zal ik hier nog eenige Aanteekeningen laten volgen, die uit de meerderheid der vergelijkende Getallen zijn opgemaakt, en dus een loutere *Kans-rekening* zijn, en uit dien hoofde van geen de minste waarde, om 'er eenigen grond in te stellen, wijl al wat daar in voorkomt, door voorgenoemde *Aspecten* van *Maan* en *Aarde*, veel kan veranderd worden, 't welk ieder Liefhebber, die het reeds gezegde slegts oppervlakkig beschouwd heeft, gemakkelijk begrijpen kan: Dus zijn zij niet anders aan te merken als *Schetzen* van het geen gebeurd is, maar niet van het geen gebeuren moet, en slegts uit liefhebberij hier bij gevoegd.

KANS-REKENING der hoogste en
laagste Standen van den *Baro-*
meter in ieder Maand.

Maanden.	Hoogste stand.	Laagste stand.	Vershil.
January.	30 D. en 5. L	28 D. en 6½ L.	1 D. en 10¾ L.
February.	30 — 7½	28 — 8½	1 — 11
Maart.	30 — 6½	28 — 10	1 — 8½
April.	30 — 5	28 — 4½	2 — ½
May.	30 — 4½	29 — 1	1 — 3½
Juny.	30 — 5	29 — 3¾	1 — 1¼
July.	30 — 4½	29 — 4½	1 — :
Augustus.	30 — 5	29 — 1	1 — 4
September.	30 — 5	29 — 1½	1 — 3½
October.	30 — 6	28 — 11	1 — 7
November	30 — 6	28 — 8	1 — 10
December.	30 — 9	28 — 7	2 — 2

NE. Deze beide Tafels zijn opgemaakt uit de *Ordinaire* Standen: de *Extraordinaire*, die slegts om de tien Jaaren *éens* voorvallen, zijn 'er niet bij in aanmerking genomen.

KANS-

KANS-REKENING der hoogste en laagste Standen van den *Thermometer* in ieder Maand.

Maanden	Hoogste stand.	Laagste stand.	Vershil
January.	52 Graaden	0 Graaden	52 Graaden
February.	60	9	51
Maart.	75	20	55
April.	73	34	39
May.	76	40	36
Juny	87	51	36
July.	88	54	34
Augustus.	88	55	33
Septemb.	78	46	32
October.	74	33	41
Novemb.	62	17	45
Decemb.	50	2 onder 0.	52

De grootste Warmte is dan 88 Graaden, en de strengste Koude 2 Graaden beneden 0. — Dus een verschil van 90 Graaden. — Hier van de helft, is 45. Hier uit blijkt, dat ons Climate zeer na aan het gemaatigde komt, wijl het slegts 3 Graaden Koeler is.

KANS-REKENING. II
 Der Graaden van Warmte en Koude in
 ieder Saizoen.

IN DELENTE.

Maart.	} Hoogste Gr. 76 — Laagste Gr. 20. Verschil 56 Graaden.
April.	
May.	

IN DEN ZOMER.

Juny.	} Hoogste Gr. 88 — Laagste Gr. 51. Verschil 37 Graaden.
July.	
Augustus.	

IN DEN HERFST.

September.	} Hoogste Gr. 78 — Laagste Gr. 17. Verschil 61 Graaden.
October.	
November.	

IN DEN WINTER.

December.	} Hoogste Gr. 60 — Laagste Gr. 2. ond 0. — Verschil 62 Graaden.
January.	
Februay.	

KANS-REKENING der *Schoone, Goede*
 en *Slegte* Dagen, als mede der meest
 plaats hebbende *Winden*, in ie-
 der Maand.

Vlaander	Schoone Dagen.	Goede Dagen.	Slegte, Reg. en Buijig.	Winden.
January.	4	18	9	O. en W.
Februa.	3	15	10	O. en W.
Maart.	8	13	10	Z. en N.
April.	7	11	12	N.
May.	4	17	10	Z. en N.
Juny.	6	14	10	Allerlijc.
July.	4	19	8	Zw. en Nw
August.	8	14	9	Nw en No.
Septem.	7	13	10	O. en W.
Octob.	5	15	11	Allerlijc, doch weinig Wind
Novb.	3	7	20	Z. Zw. Nw.
Decemb.	3	13	15	Z. Zo. Zw.
Dus in een Jaar:	62 Schoone	169 Goede, en iets Verand.	134 Slegte	Ooste Wind het minst.

KANS-REKENING, hoe veel maalen men
het onderstaande Weer in *zeven Jaar-*
zen te wagten heeft.

	Storm.	Hagel.	Donder.	Sneeuw.	Mist.
January.	3	2	1	52	49
Februa.	8	3	1	32	42
Maart.	3	4	2	12	18
April.	1	5	8	9	1
May	1	7	9	1	1
Juny.	1	1	16	—	—
July.	1	1	23	—	—
August.	1	1	16	—	—
Septem.	1	1	8	—	4
Octob.	2	6	8	—	20
Novb.	12	12	4	14	53
Dec em.	0	6	3	19	87
Te zam.	43	49	99	139	275
Dus in eên Jaar	6	7	14	20	40

ncb DAGELIJKSCHE OPMERKING.

Dewijl men zeer dikwijls ziet dat 'de Dampkring door *Ebbe* en *Vloed* wordt aangedaan, en het veel maalen gebeurt dat het Schoone Weër verandert met de verandering van het *Getij*; als mede dat onstuimig Weër veeltijds bedaart, wanneer een *ander Getij* begint dan dat waar mede het onstuimige Weër begonnen is, zo zal ik hier een *Tafel* bijvoegen, waar op men *dagelijks* kan zien, wanneer *Ebbe* en *Vloed* veranderen, bijzonder voor de Stad *Amsteldam*, of in dat gedeelte der *Zuider Zée* 't welke men het *Ye* noemt; waar door men gemakkelijk kan gissen, op welke uren het Weër tot Verandering geneigt is. Bij een naauwkeurige observatie van den Barometer, zal men zeer dikwijls zien, dat de verandering van *Ebbe* en *Vloed*, ook eenige beweging in dezelve veroorzaakt; ten zij het Weër zeer bestendig is.

Om van deze agterstaande *Tafel* gebruik te maaken, zoekt men, in den gewoonen *Almanach*, hoe veele dagen de *Maan* op dien tijd oud is; welchen dag men dan in deze *Tafel* na ziet, en waar agter dan het uur van *Ebbe* en *Vloed* getekend is; welke uren zo wel bij dag als des nagts te rekenen zijn, wijl het *Getij* alle 6 uren verandert.

Omrent den tijd dat de *Maan* op of onder

dergaat, (welke uren men mede in den gewoonen Almanach kan vinden,) is 'er ook gemeenelijk eenige verandering in den Dampkring, doch minder zeeker dan bij de afwifeling van *Ebbe* en *Vloed*.

Het Regent meer bij Dag dan des Nagts. De Avond Regens zijn ook menigvuldiger dan die van den Morgen.

In het Vóórjaar en den Vóórzomer, naamelijk *vóór* den Langften Dag, heeft men meest des Avonds en in den Vóórnacht Donder; en *nà* den Langften Dag in den Nànacht of des Morgens.

In het Nàjaar begint de *Storm* gemeenelijk des Avonds; en in het Vóórjaar op den Dag.

Iets *vóór* of *nà* het Tijdpunt der *Nieuwe* en *Volle Maan*, heeft men genoegzaam zeeker, het zij dan kort of langduurig, *Westelijke* Wind te wagten.

Als des Winters de Volle Maan, bij heure opkomst, zig zeer *wit* vertoont, is 'er *Vorst* te wagten. — Hoe witter dezelve is, des te strengere zal de *Vorst* zijn.

Wanneer, des Avonds, de Barometer daalt, en de Thermometer rijst, is 'er slegt *Weér*, of *Storm*, te wagten — zoo, op dien tijd, de Barometer rijst, en de Thermometer daalt, *Schoon Weér*.

T A F E L.

Waar uit men eene waarschijnlijke gisfing kan opmaaken, op welke uren eene neiging tot verandering van het Weêr kan plaats hebben, door den ouderdom der Maan, en de afwisseling van *Ebbe* en *Vloed*, te observeren.

Ouderdom der Maan		Het begin der Ebbe.	Het begin van den Vloed.
Dagen.		Uren.	Uren.
N.	M. V. M		
		3	9
1	16	$3\frac{3}{4}$	$9\frac{3}{4}$
2	17	$4\frac{1}{2}$	$10\frac{1}{2}$
3	18	$5\frac{3}{4}$	$11\frac{3}{4}$
4	19	$6\frac{1}{2}$	$12\frac{1}{2}$
5	20	7	1
6	21	$7\frac{3}{4}$	$1\frac{3}{4}$
7	22	$8\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{2}$
8	23	$9\frac{3}{4}$	$3\frac{3}{4}$
9	24	$10\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{2}$
10	25	11	5
11	26	$11\frac{3}{4}$	$5\frac{3}{4}$
12	27	$12\frac{1}{2}$	6
13	28	$13\frac{3}{4}$	$7\frac{3}{4}$
14	29	$2\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{2}$

AAN.

A A N M E R K I N G.

Daar wij zien dat bij *Vriezend Weer* onze *Lichten* en *Vuuren* helderer branden, en spoediger verteerd zijn, dan zonder Vorst, zou daar uit niet te besluiten zijn, dat de Dampkring, op dien tijd, met meerder *Zuivere Lugt* voorzien was, dan bij *Dooi Weer*? Mij dunkt, het zou der moeite wel waardig zijn, zulks eens door Proefneemingen te onderzoeken. — En dewijl het *alzoos* doorgaat, dat men, als ♀ (*Mercurius*) (*) in den *Winter*, *Vóór* of *Najaar*, met de *Aarde* in *Oppositie* komt, *Vorst* krijgt, (**) zou zulks niet te kennen geeven, dat *die Planeet* invloed op het *Warmte beginsel* had? — Dit eens zo zijnde, gelijk de ondervinding schijnt aan te toonen, zou dan de Naarspeuring van de *Aspekten* der *Planeeten* nog voor *ijdel* en *onnut* moeten gerekend worden? — Al wie dit met een Wijsgeerig oog inziet, zal van de nuttigheid en noodzaakelijkheid dezer *Observatiën*, dunkt mij, overtuigd zijn, en de *Natuurkunde* met een *Vak* vermeerderen, 't welk veele *duistere geheimen*, omtrent de *Natuurverschijnsels*, tot nog toe onverklaarbaar, zal kunnen ophelderen, bijzonder, wanneer men het

(*) De *Planeet* ♀ bezit ook *deezee* eigenschap; doch in *minder* graad.

(**) Naamelijk hier te *Lande*.

het *Nieuw Scheikundig Leerstelsel van Lavoisier* daar bij in aanmerking neemt.

Alle ligchaamen zijn vast. — Het *Warmte-beginsel* veroorzaakt derzelver *Uitbreiding*. —

Al wat nu in staat is, het *Warmte-beginsel* te vermeerderen, te verminderen, of hetzelve in verbinding met andere grondbeginzels te doen treden, is, dunkt mij, geen zaak die onverschillig behoort beschouwd te worden, en wat is daar toe behulpzaam? Antw. Het *Licht*. (*)

Ik heb slechts deze *Aanmerking* hier bij gevoegd, om de aandacht mijner Landgenoten aan te voeren tot eene opmerking, die ieder rechtschapen Natuurkundige niet onverschillig kan zijn, ten zij het *voóroordeel* de oogen sluite.

(*) Daar de *Thermometer* bij *Dag* gemeenlijk rijst, toont zulks aan, dat het *Licht* behulpzaam is om in de grondstoffen het *Warmte beginsel* in beweging te brengen. Het bewijs daar voor vindt men ook in den groei der *Plantgewassen*, welke zeer verschillend is, namaate dezelve al dan niet aan het *Licht* zijn blootgesteld.

VOOR-

L.

H. O. F. A. N. D.
1 Januarij 1802.

V O O R S T E L L I N G.

Daar men in verscheidene *Maandwerken*, enz., Waarneemingen omtrent het Weêr geplaatst vindt, en zulks Maandelijks of Weekelijks wordt opgegeeven; zou het, dunkt mij, beter zijn, dat men die Waarneemingen in ieder *Maan-Kwartier* afdeelde, om, na een reeks van Jaaren, gelijksoortige Kwartieren met elkander te kunnen vergelijken, in hoe verre zij te samen overeenkwamen. Doch het allernuttigst zoude zijn, om bij ieder *Maan-Kwartier*, niet alleen *het Teken*, waar in het zelve afwisselde, maar ook *in welk Aspect* de *Maan* op dien tijd met een of meerder *Planeeten* gestaan had, op te geeven. Dan konde men de oirzaak der *Afwijking*, indien ze plaats had, ontdekken; 't welk voor de nakomelingschap van meerder nut zou zijn dan de gewoone opgave, wjl 'er geen *bijzondere neiging van den dag* bestaat, maar ieder *Maan-Kwartier*, door de *Verandering der Aspecten*, ook *Verandering* ondergaat.

Om zulks voor dien *Waarneemer* gemakkelijk te maaken, heb ik voorgenomen, om Jaarlijks, in een *Bijvoegzel* bij de *Weer-voorspellende Tafel*, de *Aspecten*, welken de *Maan* in heure afwisselende *Kwartieren* met de *Planeeten* maakt, op te geeven — als mede, 'er eenige *Bijzonderheeden* bij te voegen, welken mij, uit *voorige Waarneemingen*, zijn gebleeken, eenige oplettendheid waardig te zijn.

H O L L A N D.

L.

1 January 1803.

B I J V O E G Z E L,

BEHOORENDE BIJ DE

WEERVOORSPELLENDENDE TAFEL

V O O R

A 9. 1 8 0 4.

Te AMSTELDAM

Bij A. B. SAAKES

Op 't Rok-in. 1804.

BY APPOINTMENT

TO HIS MAJESTY

THE KING

OF GREAT BRITAIN

AND OF IRELAND

BY ROBERT

AND JOHN

PRINTERS

Daar ik in de drie voorgaande Bijvoegzels (bij de Tafel van 1803. uitgegeeven) eenige Waarneemingen omtrend het Weêr heb medegedeeld, zo zal het nogthands voor sommige Liefhebbers dezer Weetenschap niet ondienstig zijn, dat alles, door eenige Bijvoegzels, Jaarliks, te zien vervolgen, ten einde men in staat gerake om dezen Nieuwen tak der Natuurkunde ten algemeenen nutte uit te breiden, en de daartoe gelegde *gronden*, behoorlijk in acht te kunnen neemen.

De Werken van TOALDO en den *Engelschen Schaapherder*, enz. waarvan ik, in mijne *Weêrkundige Stellingen*, voorheen gebruik gemaakt heb, lieten mij in de onzekerheid over de neiging van het Weêr, omtrend Vorst, Koude, Warmte, enz. *in de Saizoenen*, hetwelk nogthands voor den Landman het voornaamste van *alle* Weêrvoorspelling is; dierhalven begreep ik eenen anderen weg in te slaan, om in de Natuur, ware het mogelijk, het regte spoor daartoe te vinden. Dat mijne *Meteorologische Grondstellingen* dierhalven op een geheel ander Fondament rusten, dan men *voorheen* gelegd heeft, om de werking der Natuur,

in dit vak , optefpooren , zal men ligtelijk kunnen ontwaaren , en ik durve met grond zeggen , dat ik den voornaamften *Hoofddraad* ontdek heb ; dierhalven zegge ik niet te veel , wanneer ik mijne *Meteorologifche Grondftellingen* , eenen *Nieuwen tak* der Natuurkunde noem , wijl niemand , in dit vak , op die wijze nog is te werk gegaan.

Ik zal dan in dit Bijvoegzel reden geeven , waarom ik , in sommige Artikelen , welken in de drie voorige Bijvoegzels voorkomen , eenige verandering moet maaken , of waarom ik sommige invloeden in meerder of minder kracht voorftel dan *aldaar* fomtijds gemeld staat.

Daar ik in het Bijvoegzel N°. 2 , op bladz. 23 , gezegd heb , dat , als 'er des *Winters* veel *Planeeten* in het *Zuider-halfrond* staan , men een' *strengen en langduurigen Winter* te wagen heeft ; en ik dezen Winter als zodanig opgeef , zal ik hier aantoonen , dat ik zulks gedaan heb , omdat in dezen Winter 6 *Planeeten* zig in het *Zuider-halfrond* bevinden. — Naamelijk , op 1 Januarij dezes Jaars staat

Uranus in ♄

24 in ♄

Hera

Hera	in	♄
♂	in	♃
♀	in	♂
♃	in	♄

Van deze 6 Planeeten hebben ♃ en ♄ in December des voorleden Jaars, met de Aarde in *Oppositie* gestaan, waarom ik een' vroegen en strengen Vóórwinter voorspeld heb; en daar gemeenelijk, door zodanig eene Combinatie, de Winter zeer lang stand houdt, is het zeer waarschijnlijk, dat men nu ook een' strengen en langduurigen Winter te wagen heeft.

Ook heb ik beloofd, de Aspecten, welken de *Maan* in heure afwisselende Kwartieren met de Planeeten maakt, in dit Bijvoegzel op te geven, tot gemak voor de zodanigen, welken hunne dagelijksche aantekeningen van het Weér in verscheidene Week- en Maandwerken mededeelen; om bij ieder Maankwartier dezelve afzonderlijk te kunnen afdeelen, waartoe ik gegronde reden, in het Bijvoegzel N°. 3, op bladz. 64, heb bijgebracht.

Daar het eene uitgemaakte zaak is, dat het enkele *stofjen* in verband staat met alle de *Millioenen stofdeelen der gantsche Schepping*, welke door samenstemmende krachten met en

op malkandér werken , zo heeft deze gedagten mij doen besluiten , om ook eens mijne aandagt te vestigen op meergemelde Aspecten , wanneer ons door de Nieuwspapieren gemeld werd , dat 'er in sommige landstreeken eene *Aardbeeying* was voorgevallen , en ik meen , daaromtrent zo veel overëenkomst gevonden te hebben , dat ik het wagen durf , om dit verschijnsel ook aan de afwisselende standen der hemelsche lighaamen toe te schrijven en bij sommige Maankwartieren 'er eenig gewag van te maaken. De tijd zal moeten toonen , wanneer men daaromtrent eenig narigt bekومت , in hoe verre mijne gedagten *al* of *niet* gegrond zijn.

De volgende Artikelen behelzen de *Aspecten* , welken de *Maan* , in heure afwisselende Kwartieren , met de Planeeten maakt : wel te verstaan , niet dat juist op dat tijdstip , als ieder Kwartier afwisselt , zodanig Aspect plaats heeft , maar iets *vóór* of *nà* het punt der verandering ; dus in het beloop van zodanig Maankwartier. Ik heb bevonden , dat deze manier van doen het meest door dé uitkomst bevestigd wordt , en hebze dus altoos zodanig in aanmerking genomen , om 'er eene Weérvoorspelling uit op te maaken.

JANUARIJ.

LAATSTE KWARTIER,
den 4 in ♄
in Conjunctie met ♃
in Conj. met Uranus.
k. ☐ met ♂

NIEUWE MAAN, den 11
in ♃
in Conj. met ♂
d. ☐ met ♃ en Uranus.

EERSTE KWARTIER,
den 19 in ♃
in Oppositie met ♃
d. ☐ met ♂

VOLLE MAAN, den 26
in ♁
in Oppof. met Hera.

NB. k. ☐ berekent een'
klimmenden Regthoek.
d. ☐ een' daalenden
Regthoek.

Zie hier verder over na,
Bijvoegzel N°. 3, bladz. 48,
in de Nota.

FEBRUARIJ.

LAATSTE KWARTIER,
den 2 in ♃
k. ☐ met Hera.

NIEUWE MAAN, den 10
in ♃
in Conj. met Hera.
in Oppof. met ♀

EERSTE KWARTIER,
den 17 in ♃
in Conj. met ♀
d. ☐ met ♂
d. ☐ met Hera.

VOLLE MAAN, den 25
in ♃
in Conj. met ♃

Wyl op de helft dezer
Maand ♀ in Conj. met
de Aarde komt, daarom
heb ik dezelve, verander-
lijk met Koud, betrok-
ken, en Sneeuw opge-
geeven.

M A A R T.

L. K. den 3 in $\uparrow$
 in Oppof. met ♀
 d. □ met ♃

N. M. den 10 in $\times$
 in Oppof. met ♃
 k. □ met ♀
 d. □ met ♀

E. K. den 18 in Π
 in Conj. met ♀
 k. □ met ♃

V. M. den 25 in $\square$
 in Conj. met Uran. en ♃
 d. □ met ♀

Ik heb deze Maand als
 Koude en Schraal opge-
 geeven omdat ♀ in de
 helft der Maand een
 klimmenden Regthoek met
 de Aarde maakt; waar-
 door het Weer allengs
 tot Koude begint over te
 hellen.

A P R I L.

L. K. den 2 in γ
 in Oppof. met ♀
 d. □ met Uran.

N. M. den 9 in γ
 in Conj. met ♀
 in Oppof. met Uran.

E. K. den 16 in $\odot$
 k. □ met Uranus.
 d. □ met ♄

V. M. den 24 in $\mathcal{M}$
 d. □ met ♀

De reden waarom ik in
 deze Maand Vorst en
 Koude voorspeld heb,
 is, omdat ♀ omtrend de
 helft dezer Maand in Op-
 positie met de Aarde komt.

M A Y.

L. K. den 1 in ♉
zonder bijzonder
Aspect.

N. M. den 8 in ♋
d. ☐ met ♀

E. K. den 16 in ♌
in Conj. met ♄
k. ☐ met ♃

V. M. den 23 in ♍
k. ☐ met ♂
d. ☐ met ♃ en ♀
k. ☐ met Hera

L. K. den 30 in ♎
in Conj. met Hera en ♂
in Oppof. met ♃

J U N Y.

N. M. den 7 in ♏
in Oppof. met ♀
k. ☐ met ♃
d. ☐ met Hera.

E. K. den 14 in ♐
in Conj. met ♃
in Opp. met Hera.

V. M. den 22 in ♑
k. ☐ met ♂

L. K. den 29 in ♒
in Conj. met ♂
in Opp. met Uran.

Dat ik deze Maand als
weinig groeizaam op-
geef, is, omdat men in
dezelve veel Noordelyken
Wind zal hebben.

NB. Het gaat in 't alge-
meen door, dat, als men in
April weinig Noordelijken
Wind heeft, men dien
dan in *May* bekomt. Dit
dient door den Landman
bijzonder waargenomen te
worden, wyl die regel
genoegzaam zeker gaat.

Van deze Maand is
weinig bijzonders te zeg-
gen, als alleen dat ze,
omtrent de helft, eenige
Koele en betrokkene da-
gen zal hebben: wyl ♀
alsdan in Conj. met de
Aarde komt.

J U L Y.

N. M. den 6 in ♄
 d. ☐ met ♂ en ♀
 k. ☐ met Uran.

E. K. den 14 in ♄
 in Conj. met Uran.
 in Oppof. met ♂
 k. ☐ met ♀

V. M. den 21 in ♃
 d. ☐ met ♄

L. K. den 28 in ♃
 in Oppof. met ♄
 d. ☐ met ♀

AUGUSTUS.

N. M. den 5 in ♄
 in Conj. met ♀
 in Oppof. met ♀
 d. ☐ met ♂
 k. ☐ met ♄

E. K. den 13 in ♃
 in Conj. met ♄
 in Oppof. met ♂
 k. ☐ met ♀

V. M. den 20 in ♃
 d. ☐ met ♄
 in Conj. met ♀
 k. ☐ met ♂

L. K. den 27 in ♃
 d. ☐ met ♀
 k. ☐ met ♃

De reden waarom ik deze Maand groeizaam noem, is, omdat 'er geen Oppositieftanden der Planeeten met de Aarde zijn: en de Maan in alle Kwartieren een ☐ met de Planeeten maakt.

Daar in deze Maand, de meeste Maan-Kwartieren, tegen elkander ftrijdige Aspecten hebben, zo is dezelve gevaarlijk voor Aardbeeving, bijzonder in Landen ten Oosten van ons gelegen. Zie Bijvoegzel N°. 2°, bladz. 22, in de Nota.

SEPTEMBER.

N. M. den 4 in ♀
in Conj. met ♄

E. K. den 11 in ♃
d. □ met ♄

V. M. den 19 in ♁
in Oppof. met ♄

L. K. den 26 in ♄
k. □ met Uran.
d. □ met Hera

OCTOBER.

N. M. den 3 in ♄
in Conj. met ♄ en Uran,
in Oppof. met ♃
in Oppof. met Hera.

E. K. den 11 in ♃
in d. □ met ♄
in k. □ met Uran.
in k. □ met Hera.

V. M. den 18 in ♃
in Oppof. met ♄
in Oppof. met Uran.
in Conj. met Hera.

L. K. den 25 in ♄
zonder bijzonder
Aspect.

Dat ik hier van een
goeden Nazomer spreek,
gefchiedt, omdat de Maan-
Kwartieren geen nadeeli-
ge Aspecten hebben, als-
mede door den naderen-
den Oppofitie stand van ♄
en de Conj. van Hera, in
't laatst der Maand.

Deze Maand is, even
als Augustus, met veele
strijdige en sterke Aspec-
ten voorzien.

NOVEMBER.

N. M. den 2 in ♀
in Conj. met ♃
d. □ met ♀

E. K. den 9 in ♃
d. □ met ♃

V. M. den 17 in ♃
in Oppof. met ♃
k. □ met ♀

L. K. den 24 in ♃
zonder bijzonder
Aspect

DECEMBER.

N. M. den 1 in ♃
in Conj. met ♀

E. K. den 9 in ♃
in Oppof. met ♀

V. M. den 16 in ♃
k. □ met ♀

L. K. den 23 in ♃
in Conj. met ♀
in Conj. met Uran.
in Oppof. met Hera.

N. M. den 31 in ♃
in Oppof. met ♀
d. □ met Uran. } (*)
k. □ met ♀ }
d. □ met ♀ }
k. □ met Hera. }

(*) Niet gunstig, door zo
veel tegenftrijdige Aspecten: het
gevolg wil wel eens zeer Kri-
tek zijn.

Dat ik in deze Maand
van weinig Storm (ten
minften zwaare Storm)
spreek, geschiedt, omdat
de Maan Kwartieren in
geen nadeelige Conj. met
de Planeeten koomen.

Wijl ♃ in 't begin de-
zer Maand met de Aarde
in Oppositie komt, daar-
om heb ik ze Winteragtig
opgegeeven.

O P-

OPHELDERING

VOOR DEN

ASTRONOMISCHEN LEEZER.

Daar, door de *Astronomen*, alle verschijnselen der Planeeten, en Waarneemingen daarvan te doen, *Geocentrisch* voorgesteld worden, en *Ik* mijne berekeningen *Heliocentrisch* opgeef; zo kan dit onderscheid, bijzonder voor minervaarenen in dit vak, een misbegrip in de beschouwing veroorzaaken — namelijk. — De benaming van een' *Oppositie*stand der benedenste Planeeten, als: *Venus* en *Mercurius*, heeft in de *Geocentrische* beschouwing nooit plaats; men zegt daar, een *onderste* en *bovenste* *Conjunctie* met de *Zon*. — Het geen *Ik* nu een *Oppositie* met de *Aarde* noem, is daar de *bovenste* *Conjunctie* met de *Zon*: en het geen bij mij *Conjunctie* met de *Aarde* is, wordt daar de *onderste* *Conjunctie* met de *Zon* genaamd.

Wat

O P H E L E R I N G

Wat aangaat de Aspecten der bovenste Planeeten, is het onderscheid dus: het geen *Ik* een *Conjunctie met de Aarde* noem, is daar een *Oppositie met de Zon*: en zo ook, in het tegenovergestelde geval, omgekeerd.

Dewijl mij dit onderscheid in de beschouwing, door een voornaam Astronomist, is onder het oog gebracht, als kunnende, voor minervaarenen, gelegenheid tot misbegrip geven, zo heb ik het noodig geoordeeld deze opheldering en verklaring hier te laten volgen, ten einde dit te voorkomen. — Om eene nadere inlichting van mijne handelwijze te verkrijgen, zie men Bijvoegzel N°. 1, bladz. 14 en N°. 3, bladz. 48 — alwaar men zien kan, dat als het getal der *Aarde* met dat van de *Planeet* overeenstemt, bij mij een *Conjunctie* genaamd wordt — is het verschil dier beiden 180 Graden, dan wordt zulks door mij als een *Oppositiestand* opgegeeven, zo wel der bovenste als benedenste Planeeten. — Ik verbeeldde mij dat deze manier gemakkelijker zoude zijn dan de gewoone, te meer, daar alle mijne Waarneemingen op zodanig eene wijze genomen en aangeteekend zijn, daarom heb ik ze dus zodanig voorgesteld.

BIJVOEGZEL,

BEHOORENDE BIJ DE

WEËRVOORSPELLENDE TAFEL

V O O R

A^o. 1805.

Te AMSTELDAM,
Bij A. B. SAAKES,
Op 't Rok-in. 1805.

B I J V O E G E E L

VERBODEN TOEGANG

WETVOEGSELLE ENDE TABEL

1803

1803

VERBODEN TOEGANG

T AMSTELDEN

BY A. B. SAALMA

Op 't Hof van 't Noor

Agter het Bijvoegzel, behoorende tot de Weêrvoorspellende Tafel des voorledenen Jaars 1804, heb ik, voor den Astronomischen Leezer, eene *Opheldering* gevoegd, om den minervarenen in de Astronomie, het onderscheid der benaamingen van de Aspecten, tussehen mijne en de gewoone benaamingen, onder het oog te brengen: (*) Thands zal ik zulks, in dit Bijvoegzel, door eenige Voorbeelden tragten op te helderen. — Als men den Heliocentrischen stand der Planeeten van het Jaar 1805 berekend heeft; of men ziet denzelven na in de Tafel van de *Handleiding tot* de

(*) Het onderscheid dat 'er tussehen mijne en de gewoone benaamingen bestaat, doet niets ter zaake, het komt 'er alleen op aan, dat men mij slechts verstaat.

de kennis van den Sterrenhemel, door J. E. BODE, op Bladz. 30. (*) *Uitgegeeven bij G. WARNARS*, te Amsteldam 1803: dan zal men bevinden, dat ♀ op 't laatst van Junij in ☉ komt, terwijl de *Aarde* in ♃ staat. — Dit noem ik een' *Oppositie-Stand* van ♀ met de *Aarde*, doch dit *Aspect* wordt aldaar, op bladz. 31, de bovenste zamenstand, of *Conjunctie* met de *Zon*, genaamd. — *Mars* staat in 't begin van Januarij in ☉, als ook mede de *Aarde*; daar uit volgt, dat dit *Aspect* door mij

(*) Als men van de *Tafels van Bode* gebruik wil maaken, dient men wel acht te geeven op veele drukfouten die 'er zijn ingesloopen. In die *Tafels* vindt men de berekening der *Aspecten*, met de *vereffeningen* 'er bij in aanmerking genomen; daar men, volgens mijnne opgegevene *Tafels*, in *Bijvoegzel N°. 1*, Bladz. 11 en 12, de berekening alleen kan doen volgens een' *gelijkmatigen Cirkel*, zonder de *uitmiddenpuntigheid* van den *Planeeten-loop* 'er bij te kunnen berekenen, dat dus somtijds, omtrent den waaren tijd der *Aspecten*, verschil kan maaken, bijzonder met ♀ en ♂. Daar ik, gemakshalven, in *Bijvoegzel N°. 1*. die *Tafels* gevoegd heb, om ten ruwsten de *Aspecten* te berekenen, zo is het nogthands beter, indien men daartoe in staat is, de *vereffeningen* 'er bij te rekenen, dan zal de tijd der uitkomsten ook juister met den tijd van het *Aspect* over een stemmen: doch dit zou te wijdoopig geweest zijn, om in een kort bestek aldaar op te geeven.

mij een Conjunctie van J met de Aarde genaamd wordt, daar hetzelfde op bladz. 31, aldaar, als een Oppositie met de *Zon* wordt voorgesteld, en wel bijzonder, om dat het een boven Planeet is. — *Saturnus* staat in October in E , en de *Aarde* in V , dit Aspect noem ik een Oppof. Stand van J met de Aarde, daar men hetzelfde op bladz. 32 als nabij, of in *Conj.* met de *Zon* opgeeft.

Deze drie Voorbeelden zijn, dunkt mij, genoegzaam, om de zaak voor eenigzins kundigen in de Astronomie begrijpelijk te maaken. Ik wijze den Leezer nogmaals naar Bijvoegzel N°. 1. bladz. 14 en Bijvoegzel N°. 3, bladz. 48, alwaar hij zien zal, *door welke getalen* hij de Aspecten van *Maan* en *Aarde* kan bepaalen, zo als zij door mij in aanmerking genomen zijn, en waarop alle mijne Waarneemingen rusten.

Nu zal ik hier nog iets laten volgen over de Aspecten, omtrent de *Aardbeëving*. — Verscheidene maalen heb ik overëenkomst in zommige Aspecten gevonden, wanneer ons door de Nieuwspapieren gemeld werd, dat 'er eene Aardbeëving was voorgevallen, en dat zulks was geschied, wanneer de volgende Aspecten hadden plaats gehad — naamelijk — als de Aarde tuschen twee Planeeten stond,

b. v. de Aarde stond eens in ν , — ζ en ϑ , — en φ in κ , of omgekeerd; dan kwam het meestentijd uit, dat een weinig *vóór* of *na* zodanig *Aspect* de Aardbeving was voorgevallen. — Ten anderen, als de Aarde gelijktijdig, of bijna gelijktijdig, met een Planeet in Conj. en met een andere Planeet in Oppof. gestaan had, bijzonder met ζ en φ , schein zulks ook door de uitkomst bevestigd te worden. — Ten derden, wanneer de *Maan* met sterke Conj. en Oppof. Standen of strijdige Regt. hoeken gestaan had, (*) schein zulks ook plaats gehad te hebben, en het bijzonderste bij dit alles is, dat de Aardbevingen altoos plaats hadden in Landen, welker strekking lagen naar die streek waar ζ gestaan had — b. v. had ζ in κ , ν , of ϑ zodanig *Aspect* mede uitgemaakt, dan was de Aardbeving in de Oostelijke Landen voorgevallen — stond zij in Π , $\odot$ of $\odot$ ten Noorden — in III , II , III ten Westen, en in IV , V , VI , in de Zuidelijke Landstreeken.

Ik zal het eens wagen, daar van een natuurlijke reden te geeven, naamelijk deze. — Zeer waarschijnlijk wordt de Natuurlijke Elec.

(*) Naamelijk, als zij haare quartieren afwisselde.

Electrique stof der Hemelsche Lighaamen in onderscheidene beweging gebragt, naar mate die Lighaamen in onderscheidene hoeken of lijnen tot malkander komen. — Wij hebben dan vóór gezegd, dat, als de *Aarde*, of de *Maan* strijdige Aspecten met de Planeeten hadden, 'er eene Aardbeeving hier of daar was voor gevallen — zou dit niet eenige overeenkomst hebben met de bekende Electrique proef, dat, als 'er een Lighaam ('t welk in dit geval dan onze Aarde verbeeldt) tusschen strijdig geëlectriseerde Lighaamen gebragt wordt, de Electrique stof van hetzelfde naar die zijde (in zekere mate) gedreeven wordt, welke naar het negative Lighaam is toegekeerd, en dus de andere zijde in een minder Electriquen staat komt? — Als wij dit eens op zodanige strijdige Aspecten toepassen, alwaar dan de *Aarde* als een tusschen geplaatst Lighaam kan worden aangemerkt, zou het dan wel zo geheel ongerijmd zijn te veronderstellen, dat de eene of andere zijde der *Aarde* in een' meerder of minder Electriquen staat komt, met betrekking tot derzelver geheele volume van die stof? (*) Welke ophooping

(*) Verondersteld zijnde, dat de eene Planeet meer Electrick is dan de andere.

ping der eene zijde, volgens het lang veronderstelde gevoelen, een Electrique uitbersting in de inwendige deelen der Aarde konde doen voorvallen. — Dus zou dan de Aardbeving, niet alleen met de Electrique grondstellingen overeenkomst hebben, maar ook met den loop der Hemeltche Lighaamen in een zeker verband staan, want, zien wij dat het Weer door de Aspecten (meer gemeld) veranderd wordt, wat tegenstrijdigheid ligt 'er in om dit gedugt verschijnsel dan ook niet aan dien invloed toe te schrijven? te meer daar het Electriek vermogen der Lighaamen, wanneer zij in een zekere betrekking tot malkander komen, ons van zodanig eene werking op malkander overtuigt.

Daar ik in het Bijvoegzel des voorledenen Jaars, de Aspecten der Maan met de Planeeten heb opgegeeven, zo als zij bij mij in aanmerking koomen, om 'er eene Weervoorspelling uit op te maaken; zo zal ik hier de bovenste Conjunction-Standen van *Venus* en *Mercurius* met de *Zon* (bij mij Oppositie-Stand mer de Aarde genaamd) opgeeven, wijl deze op onzen Dampkring (alhier) den meesten invloed van alle de andere hebben tot *Goedweér*, *Vorst*, en een *Rijzende Barometer*.

Den

Den 31 Maart is ☿ — Merc. in Oppof. mer
de Aarde

— 24 Majj — idem ♀ — Venus.

— 14 Julij — idem ☿ — Merc.

— 6 Nov. — idem ☿ — Merc.

Omtrent deze tijden zal men bevinden, dat het Weér zig ten goede neigt, en de Barometer zal rijzen. — Het laatst van Maart en begin van April, en 't voorst van November zal Koud zijn, met Vorst — en het laatst van Majj, en het begin van Junij zal zeer Schoon zijn; de Oppof. Stand van ♂ met de Aarde is wifelvallig — het goede Weér daar door veroorzaakt, wordt dikwijls door het Kritiek Weér vervangen, bijzonder in het Najaar en den Winter, zo dit Aspect dan niet tot Vorst overlaat, is 'er allerlei Kritiek Weér te vreezen. Zie Bijvoegzel N°. 2. bladz. 23. (*)

Opgave der Kritieke Maankwartieren —
naa.

(*) Daar de Vorst in het voorledene Jaar, door de Oppof. van ♂ in Januarij, geen' stand hield langer dan eene Week, heeft men ook met de Nieuwe Maan, eene afwifeling van zeer zagt, doch ook van Kritiek Weér gehad, hoewel 'er zelfs 6 Planeten in 't Zuiders-halfrond zich bevonden.

naamelijk de zodanigen welken in het beloop van zodanig Kwartier een' Conjunctie-Stand der Planeeten met de Maan maaken: In welke Kwartieren de Barometer zal daalen, en 'er *Storm, Hagel, Donder* &c. te wagten is; ten minsten zal 'er dan eene groote Alteratie in den Dampkring plaats hebben.

Volle Maan 15 Januarij in $\odot$, door een even te vooren plaats gehad hebbende Conj. — van de Maan en ♂

Laatste Kwartier 22 Januarij, in ♁ — door een Conj. met ♀ en ♃

Volle Maan 13 Februarij in $\odot$ door een Conj. met ♂

Laatste Kwartier 20 Junij in ♁ door een Conj. met ♀

Eerste Kwartier 4 Julij in $\odot$ door een Conj. met Uranus, Saturnus en ♂

Eerste Kwartier 3 Augustus in ♁ door een Conj. met ♂

Volle Maan 9 September in ♁ door een Conj. met ♀

Eerste Kwartier 1 October in ♁ door een Conj. met ♀

Eerste Kwartier 31 October in ♁ door een Conj. met ♀

So de Nieuwe Maan met eene Planeet in Conj. is, verbetert het Weer altoos, wijl dit Aspect met den Oppos. Stand eener Planeet met de Aarde gelijk staat, 't welk men uit het vóór bijgebragte kan opmaaken.

*Reden van het Voorspelde, omtrent de
Seizoenen.*

Dewijl 'er dezen Winter, bijzonder in Januarij, geen Planeeten in het Zuider-halfrond staan, daarom heb ik dezen Winter als een' slappen Winter opgegeeven — waarbij komt, dat 'er dan weinig Sneeuw valt, maar veel Mist en Nevel voorvalt.

De Lente zal, buiten de Koude en Vorst van 't laatst van Maart, of begin van April, waarvan vóór bladz. 9 de reden opgegeeven is, veele Schoone Dagen hebben, doch ook aan veel Noordelijken Wind onderhevig zijn, volgens het beloop der Maankwartieren, zie Bijvoegzel N°. 3, wijl de Maan dan weinig bijzondere Aspecten met de Planeeten maakt. Dar de Zomer zeer Groeizaam doch aan veele Kritieke Dagen onderhevig zijn zal,
maak

maak ik op uit de menigte Maankwartieren welken in Conjunctie met de Planeeten zijn, op bladz. 10 eensdeels opgegeeven, anderdeels, uit de opgegeevene Kwartieren zonder bijzondere Aspecten, volgens Bijvoegzel N°. 3.

De veranderlijkheid van den Herfst maak ik daar uit op, dat 'er veele Maankwartieren in-komen, die nadeelige Aspecten met de Planeeten maaken, en 'er dus meer slegte dan goede Dagen te wagten zijn.

Dat ik van een' wisfelvalligen Vóórwinter spreek, komt daar uit voort, dat 'er wel eenige Planeeten in 't Zuider-halfroend staan, doch dat ♀ of ☿ 'er niet onder begreepen zijn, en dewijl ♂ dan in ♃ staat, welke, zo ze niet tot Vorst overslaat, gemeenelijk Critiek Weér veroorzaakt, dus moet ik, in dit geval, geen Vorst van eenig belang voor-spellen.

Wat aangaat de Groeizaamheid van dit Jaar, daaromtrent is aantemerken, dat her Vóórjaar niet extra Groeizaam zijn zal, 't welk aan veele Gewassen voordeelig is — maar daar de Zomer veele Critieke Dagen zal hebben, dus geen schraale droogte maar Regen en Zonneshijn op zijn' tijd, heb ik dit Saizoen zeer Vruchtbaar genoemd — doch daar

daar, bij Kritiek Weêr des Zomers, dikwijls Hagelbuijen plaats hebben, zo kunnen dezelve aan wêl gegroeide Gewasfen veel nadeel doen. — Doch daar wij geen aangenaamen en droogen Oogsttijd zullen hebben in September, kan alles nog zeer wisselvallig uitvallen.

Bij den Uitgever dezes is mede gedrukt en te bekomen.

1. WEËRKUNDIGE STELLINGEN, gegrond op eene vijftigjarige Waarneeming. Door den Schrijver van de *Weërvoorspellende Tafels*. *Tweede Druk*. à 8 St.
2. METEOROLOGISCHE GRONDSTELLINGEN en WAARNEEMINGEN, om het WEDER vóóraf te kunnen bepaalen (als *Bijvoegzels* N°. 1, 2 en 3, bij de *Weërvoorspellende Tafel* 1803 uitgegeeven.) Bevattende de Gronden waarop de *Tafels* gebouwd zijn; welke men als een *nieuwen Tak der Natuurkunde* kan aanmerken, wíl de *vooruitbepaling des Weders* nog nooit op deze Gronden berekend, is in het licht gegeven. à 14 St. (NB. Het *Bijvoegzel* bij de *Weërvoorspellende Tafel* voor 1804, en ook dit *Bijvoegzel* strekt ten ónmiddelijken vervolge op dit Werkjen.)
3. TAFEL, waarin men kan zien in welken *Windstreek* de *Zon* zich aan onzen *Horizon* vertoont, op de voorgestelde dagen der maand, op elk uur van den dag; gerekend van 10 tot 10 dagen, waarmede men op een *Regtwijzend Compas* weeten kan *hoe laat het is*, en de *Uuren* weetende, men ook te gelijk de *Winden* kan naargaan. à 4 St.
4. DE NIEUWE HOLLANDSCHE HOVENIER, aanwijzende wat men 's Maandelijks te verrigten heeft; in *Plano* gedrukt, om in *Tuinhuizen* op te hangen. à 4 St. Opgeplakt à 8 St.
5. WAAROM ZIJN ZO VEELE MENSCHEN BEVREESD VOOR DEN BLIKSEM EN DONDER? uit het *Hoogduitsch* Vertaald, in groot 8vo. Het doelwit van den Schrijver is, deze *VRAAG*, die maar al te veel kan gedaan worden, en
waar

waarom trent veel eenvoudigheid, bij geloof
 en wanbegrippen plaats hebben, in deze Ver-
 handeling grondig te beantwoorden. Om de op-
 heldering die zij aan het onderwerp geeft, ver-
 dient zij een algemeene leezing. In de VII
 Hoofdstukken, waarin deez Verhandeling ver-
 deeld is, word gehandelt: „Van de Natuur-
 lijke vrees voor den dood. Of men zeggen kan,
 dat God door Donder en Bliksem straffen uitoef-
 fent? Van de Natuur en geschapenheid des On-
 weers. Welke deels schadelijke en deels nuttige
 gevolgen het Onweer heeft? Welke middelen men
 in 't werk kan stellen, om zich tegen de schade-
 lijke uitwerkselen des Onweers te beveiligen? en
 eindelijk, Of 'er waarlijk Dondersteenen zijn?”
 Alle welke wetenswaardige zaaken, in dit Werk-
 je op eene zoo duidelijke en bevattelijke als
 grondige en teffens zedige wijze verhandeld
 worden. à 18 St.

6. De DERDE DRUK van een bij uitstek fraai Werk-
 jen, getiteld, REDEVOERING (bij wijze van Ge-
 sprekken) over verscheide WAERELDEN in 't
 GEHEEL-ALL; door den Hr. B. van Fontenelle;
 op nieuw uit het Fransch vertaald, en met
 Aanmerkingen verrijkt van Prof. J. C. Gott-
 sched; met PLAATEN. „De Inhoud van dit
 Werkjen is in zes Avond-redenen verdeeld,
 als: 1. Dat de Aarde eene Planeet is, welke zoo
 wel op haar zelve als rondom de Zon draait.
 2. Dat de Maan een bewoond Land is. 3. De
 Merkwaardigheden der Maan-Waereld, en dat
 de andere Planeeten mede bewoond zijn. 4.
 Bijzondere Eigenschappen van Venus, Mercuri-
 us, Mars, als mede van Jupiter en Saturnus,
 als zo veele Waerelden. 5. Dat de vaste Sterren
 enkel Zonnen zijn, waar van elk eene Waereld
 verlicht. 6. Nieuwe Beschouwingen, die het voor-
 gaande bevestigen; benevens de laatste ontdekkin-
 gen

gen van Hemelfche Dingen. — Voords eene Beschrijving van het Planetarium te Leijden, en eene Verhandeling over Gods bestaan, door de Beschouwing der Dieren en Maane." Alle welke belangrijke zaaken den aandagt zecker altoos moeten blijven trekken, à 18 St.

7. GODGELEERDE BRIEFWISSELING van eenen NAVORSCHER der WAARHEID, over de VERZOENING van deze en andere WAERELDEN met GOD door CHRISTUS, — „Deze Navorscher, een ongenoemde, zond zijne Bedenkingen en Zwaarigheden hier omtrent, aan onderscheidene Beroemde Godgeleerden, als Semler, Teller, Spalding, Less, Miller, Lavater, Garve, Seiler, enz. Welke dezelve, zonder dat de een van den anderen wist, uit zo menigvuldige onderscheidene oogpunten beschouwd en opgelost hebben, dat, wanneer men alle hunne bijzondere en onderscheidene Aanmerkingen over dit onderwerp bij elkanderen vat, hier een zoo volledige Beantwoording daar van voorkomt, dat 'er niet ligt iets meer over gezegd kan worden." Een mede niet minder leesenswaardig Werkjen als het bovengenoemde. à 18 St.

8. Een geheel Compleete NAAMLIJST van alle Nieuw uitgekomen BOEKEN, GESCHRIFTEN en PRENTEN, sedert het Jaar 1790 tot heden, met derzelver Prijzen, enz. Tot groot gemak en nut voor alle Liefhebbers van Boeken, Leesgezelschappen en Boekhandelaars, om met een opslag te kunnen weten, wat 'er al geduurende de laatste XIV Jaaren in ons Vaderland gedrukt en uitgegeeven is. 14 Stukken, in 3 Deelen, met de nodige Registers; wordende dezelve voor dit Jaar, als na gewoonte, weder met 2 Nommers in de Maand, elk à 1 Stuiv. voordgezet, zo dat die Jaarlijks op nog geen 30 Stuiv. te staan komt.

BIJVOEGZEL,

BEHOORENDE BIJ DE

WEËR-VOORSPELLENDE TAFEL

VOOR

A^o. 1806.

Met Vier Berekende *Tafels*, van den Heliocentrischen stand der *Planecten*, om den vijfden Dag, voor het Jaar 1806.

Te AMSTELDAM,
Bij A. B. SAAKES,
Op 't Rok-in. 1806.

BIJVOEGSEL.

ERHOORDE IN DE

WET-VOORSTELLINGDE TABEL

VOOR

N°. 100.

Met vier Besondere Taksen van den Heiligen
Sittigen hand der Heiligen, om den vijftien
Dag, voor het jaar 1800.

AMSTERDAM,
Bij A. B. SAARES,
Op den 10. Junij 1800.

Daar ik, bij de Weer-voorspellende Tafel voor het Jaar 1803, mijne *Meteorologische Grondstellingen*, als Bijvoegzels, in 3 Nos. heb opgegeeven, en in 1804 en 1805 deze nog met twee Bijvoegzels vermeerderd heb, waar in ik onderrichting heb gegeven, om op dien voet voort te werken; zo dagt mij dat 'er, tot een Voorbeeld, nog eene berekende Tafel, om den vijfden dag, voor een geheel Jaar, zo als zij door mij gebruikt wordt, aan ontbrak: waar in men zien kan, wanneer de *Aarde* en de *Maan* bijzondere Aspecten, op sommige tijden, met de reeds bekende Planeeten maaken; en derhalven zodanig een', in dit Bijvoegzel, 'er nog op te laten volgen, bijzonder voor die genen, welken op zich wilden neemen dit stuk verder uit te breiden: te meer, daar men bij TOALDO en *anderen*, welken in dit vak hunne Waarnemingen hebben mede gedeeld, geen' genoegzamen grond aantreft, om zelfs slechts één Saizoen, laat staan een geheel Jaar, daar uit vóóraf te kunnen weeten, hoedanig het Weer zal zijn; en daar het reeds genoegzaam gebleeken is, dat in verre *de meeste gevallen*, het zij dan *hier* of *elders*, de uitkomsten aan de Voorspelling beantwoord hebben, ten minsten in de

Hoofdneigingen van het Weêr, hoewel 'er in de bijzondere *Neigingen* somtijds wel eens eenige afwijkingen hebben plaats gehad; maar wie zal daarom het geheele stuk verwerpen; waarschijnlijk kan het tot grooter volkomenheid gebragt worden, even als alle andere Wetenschappen zijn uitgebreid, en daar deze nog in heure kindsheid is, zal men, denk ik, inschikkelijk genoeg zijn, over het gebrekkige dat 'er nog in plaats heeft, bescheiden te oordeelen.

Het zou voor den *Landman* van veel dienst kunnen zijn, om zich 'er op toe te leggen, slechts maar zo veel *Astronomische* kennis te bekomen, als 'er vereischt wordt om den *Loop der Planeeten* te leeren berekenen, al ware het slechts in zo verre, als ik, in mijne *Bijvoegzels*, daar toe aan de hand geef, dan konden zij altoos hunne verrigting vroeg genoeg daar naar schikken: en meer andere stonden, welken door den invloed van het Weêr in verscheidene zaaken *voor- of nadeel* kunnen lijden.

Zo men al eens deze wijze om eene *Weêr-voorspelling* te doen, met alle voorgaande wilde gelijk stellen, of zelfs minder achten, zo moet ik daar van nogthans zeggen, dat men 'er *iets zoekers* uit kan weten, 't welk dikwijls van veel belang kan zijn — naamelijk — het zal nooit misfen — (ten minsten in alle de jaaren dat ik *Waarneemingen* gedaan heb, heeft het nooit gemist) dat, als in het *Najaar*, de *Winter* en het *Voojaar* ♀ (*Venus*) of ♂ (*Mercurius*) in oppositie met de Aarde komen, (of zo als men het gewoon is te noemen den bovensten samenstand met

met de Zon maaken) 'er Vorst te wagten is, het zij iets *voór* of *na* het punt des Aspects. — Dit is dunkt mij van geen klein belang, en nergens in eenige andere Waarneemingen te vinden.

Ten tweeden — wanneer de Maan heur Laatste Kwartier in ♎ (*Libra*) afwifelt, zal het negen van de tien keeren tot *Vorst* overflaan, het zij meer of minder sterk, naar dat een bijkomend Aspect daartoe *al* of *niet* mede werkt.

Ten derde kan het voor den *Zee*man van veel nut zijn, dat hij weete, als de volle Maan in ♉ (*Taurus*) voorvalt, dit Kwartier altoos voor hem gevaarlijk is, wijl 'er dan harde Wind die van het Zuiden naar het Westen loopt, te wagten is; en zo dit Maankwartier voorzien is met een' Conjunctiestand van ♂ (*Mars*) ♀ (*Venus*) of ☿ (*Mercurius*) het altoos eenige dagen Stormig zal zijn. — Als mede, dat dit in alle Eerste Kwartieren, Volle Maanen en Laatste Kwartieren, wanneer zij in Conjunctie met bovengenoemde Planeeren zijn, plaats heeft. — Zo deze drie Articulen al eens de eenige waren, waarop men staat konde maaken, dan, dunkt mij, dat 'er veel in het *Weer-voorspellende vak* gewonnen is, doch ieder onbevooroordeeld verstand, ten minsten zodanig een, dat zich met het onderzoeken van eenige Wetenschap heeft bezig gehouden, zal door opmerking reeds gezien hebben, dat in alle mijne opgegevene regels te veel grond is, om ze geheel te verwerpen.

Ten slot zal ik hier nog reden geeven waarom

ik dezen Năwinter, of zeer streng of zeer Kritiek voorspel. — Dit komt daar uit voort, dat ♃ (Mars) dan in ♄ (Capricornus) staat; en dewijl voorheen gebleeken is, dat, door zodanig een' stand, in den Winter, dikwijls Vorst, maar somtijds ook zeer Kritiek Weer heeft plaats gehad — doch daar in 't begin van Januarij ♄ (Mercurius) een' tegenstand met ♃ (Mars) maakt, zo kan op dien tijd sterke Vorst plaats hebben, wijl zulks in vorige dagen met zodanig eenen tegenstand meermalen heeft plaats gehad.

Waarschijnlijk is dit dan het laatste Bijvoegzel dat ik denk uit te geeven, wijl ik daarmede genoegzaam alle mijne Waarnemingen en Bedenkingen heb mede gedeeld; zo kunnen dan deze 6 Nos tot een stukjen te samen gebonden worden, 't welk mogelijk in het Meteorologisch vak van eenig nut kan zijn. —

De Weer-voorspellende Tafel zal door mij zo lange opgesteld worden, als slechts de vermogens en behoorlijke lust daar toe, mij bijblijven; wijl ik bevinde dat deze mijn arbeid, over het algemeen, zo hier, als buitenslands, met genoeggen ontfangen wordt.

Berekende TAFEL, van den Heliocentrischen stand der Planeeten, om den Vijfden Dag, voor het Jaar 1806.

Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	JANUARIJ. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.	Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	FEBRUARIJ. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.	Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	M A A R T. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.
I	Ur. 202 of 22 in FF h 202 - 22 - FF ♃ 259 - 19 - FF Her. 105 - 15 - FF ♃ 295 - 25 - FF ♃ 100 - 10 - FF ♃ 56 - 26 - FF ♃ 81 - 21 - FF	5 in ♄ opp. ♃ k □ Ur. & h Conj. Hera.	I den 1, k □ ♃	I Ur. 202 of 22 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 261 - 21 - FF Her. 111 - 21 - FF ♃ 314 - 14 - FF ♃ 132 - 12 - FF ♃ 96 - 6 - FF ♃ 222 - 12 - FF	3 in ♄ k □ ♃ opp. ♃	I den 5, ♀ Conj.	I Ur. 203 of 23 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 263 - 23 - FF Her. 117 - 27 - FF ♃ 333 - 3 - FF ♃ 160 - 10 - FF ♃ 152 - 2 - FF ♃ 294 - 24 - FF	4 in ♄ opp. ♃ k □ ♃ Conj. ♃
6 den 6, ♃ Conj. Hera. Conj.	Ur. 202 of 22 in FF h 202 - 22 - FF ♃ 259 - 19 - FF Her. 105 - 15 - FF ♃ 298 - 23 - FF ♃ 106 - 16 - FF ♃ 64 - 4 - FF ♃ 106 - 16 - FF	12 in FF Conj. Ur. & h d □ Her. d □ ♃	6, ♂ opp.	II Ur. 202 of 22 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 261 - 21 - FF Her. 111 - 21 - FF ♃ 317 - 17 - FF ♃ 137 - 17 - FF ♃ 104 - 14 - FF ♃ 237 - 27 - FF		6 den 6	II Ur. 203 of 23 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 263 - 23 - FF Her. 117 - 27 - FF ♃ 336 - 6 - FF ♃ 165 - 15 - FF ♃ 164 - 14 - FF ♃ 316 - 16 - FF	
11 den 12, k □ Ur. & h	Ur. 202 of 22 in FF h 202 - 22 - FF ♃ 260 - 20 - FF Her. 106 - 16 - FF ♃ 301 - 1 - FF ♃ 111 - 21 - FF ♃ 72 - 12 - FF ♃ 139 - 19 - FF		II	II Ur. 203 of 23 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 262 - 22 - FF Her. 112 - 22 - FF ♃ 320 - 20 - FF ♃ 142 - 22 - FF ♃ 122 - 2 - FF ♃ 250 - 10 - FF	II in ♄ k □ ♃ d □ ♃	II den 15, k □ ♃ ♀ opp.	II Ur. 203 of 23 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 264 - 24 - FF Her. 118 - 28 - FF ♃ 340 - 10 - FF ♃ 170 - 20 - FF ♃ 168 - 18 - FF ♃ 337 - 7 - FF	12 in ♄ k □ ♃ d □ ♃ Conj. ♃
16	Ur. 202 of 22 in FF h 202 - 22 - FF ♃ 260 - 20 - FF Her. 107 - 17 - FF ♃ 304 - 4 - FF ♃ 116 - 26 - FF ♃ 80 - 20 - FF ♃ 160 - 10 - FF	19 in ♄ d □ Ur. & h opp. Her.	16	16 Ur. 203 of 23 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 262 - 22 - FF Her. 113 - 23 - FF ♃ 323 - 23 - FF ♃ 147 - 27 - FF ♃ 130 - 10 - FF ♃ 264 - 24 - FF	18 in ♄ opp. ♃ Conj. ♃	16 den 16	16 Ur. 203 of 23 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 264 - 24 - FF Her. 119 - 29 - FF ♃ 342 - 12 - FF ♃ 175 - 25 - FF ♃ 176 - 26 - FF ♃ 7 - 7 - FF	19 in ♄ d □ ♃ opp. ♃ Conj. ♃
21	Ur. 202 of 22 in FF h 202 - 22 - FF ♃ 261 - 21 - FF Her. 107 - 17 - FF ♃ 307 - 7 - FF ♃ 121 - 1 - FF ♃ 88 - 28 - FF ♃ 184 - 4 - FF		21	21 Ur. 203 of 23 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 263 - 23 - FF Her. 114 - 24 - FF ♃ 327 - 27 - FF ♃ 152 - 2 - FF ♃ 138 - 18 - FF ♃ 278 - 8 - FF	25 in ♄ opp. ♃	21 den 21	21 Ur. 203 of 23 in FF h 204 - 24 - FF ♃ 265 - 25 - FF Her. 119 - 29 - FF ♃ 345 - 15 - FF ♃ 180 - 0 - FF ♃ 184 - 4 - FF ♃ 27 - 27 - FF	
26	Ur. 202 of 22 in FF h 202 - 22 - FF ♃ 261 - 21 - FF Her. 108 - 18 - FF ♃ 310 - 10 - FF ♃ 126 - 6 - FF ♃ 92 - 2 - FF ♃ 204 - 24 - FF	26 in ♄ k □ ♃	26	26 Ur. 203 of 23 in FF h 203 - 23 - FF ♃ 263 - 23 - FF Her. 114 - 24 - FF ♃ 330 - 0 - FF ♃ 156 - 6 - FF ♃ 148 - 28 - FF ♃ 288 - 18 - FF		26 den 26	26 Ur. 203 of 23 in FF h 204 - 24 - FF ♃ 265 - 25 - FF Her. 120 - 0 - FF ♃ 350 - 20 - FF ♃ 185 - 5 - FF ♃ 192 - 12 - FF ♃ 60 - 0 - FF	26 in ♄ k □ Ur. & h & ♃

Berekende TAFEL, van den Heliocentrischen stand der Planeeten, om den Vijfden Dag, voor het Jaar 1806.

Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	A P R I L. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.	Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	M A I J. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.	Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	J U N I J. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.
I den 5, d □ ♀	Ur. 203 of 23 in ♀ ♂ 204 - 24 - ♀ ♂ 266 - 26 - ♀ Her. 123 - 3 - ♀ ♂ 354 - 24 - ♀ ♂ 191 - 11 - ♀ ♂ 202 - 22 - ♀ ♂ 93 - 3 - ♀	3 in ♀ Conj. Ur. & ♀ & ♀ d □ ♀	I den 1, d □ Her.	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 205 - 25 - ♀ ♂ 270 - 0 - ♀ Her. 130 - 10 - ♀ ♂ 10 - 10 - ♀ ♂ 220 - 10 - ♀ ♂ 250 - 10 - ♀ ♂ 223 - 13 - ♀	2 in ♀ d □ Her. Conj. ♀	I den 1, d □ Her.	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 206 - 26 - ♀ ♂ 271 - 1 - ♀ Her. 136 - 16 - ♀ ♂ 30 - 0 - ♀ ♂ 250 - 10 - ♀ ♂ 298 - 28 - ♀ ♂ 322 - 22 - ♀	I in ♀
6	Ur. 203 of 23 in ♀ ♂ 204 - 24 - ♀ ♂ 266 - 26 - ♀ Her. 124 - 4 - ♀ ♂ 256 - 26 - ♀ ♂ 196 - 16 - ♀ ♂ 210 - 0 - ♀ ♂ 126 - 6 - ♀		6	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 205 - 25 - ♀ ♂ 270 - 0 - ♀ Her. 131 - 11 - ♀ ♂ 13 - 13 - ♀ ♂ 225 - 15 - ♀ ♂ 258 - 18 - ♀ ♂ 235 - 25 - ♀	10 in ♀ d □ ♀ opp. Hera.	5 den 7, k □ ♀	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 206 - 26 - ♀ ♂ 271 - 1 - ♀ Her. 137 - 17 - ♀ ♂ 32 - 2 - ♀ ♂ 255 - 15 - ♀ ♂ 306 - 6 - ♀ ♂ 339 - 9 - ♀	9 in ♀ Conj. ♀
II den 13, Conj. Uran. 14 Conj. ♀	Ur. 203 of 23 in ♀ ♂ 204 - 24 - ♀ ♂ 267 - 27 - ♀ Her. 125 - 5 - ♀ ♂ 358 - 28 - ♀ ♂ 201 - 21 - ♀ ♂ 218 - 8 - ♀ ♂ 150 - 0 - ♀	II in ♀ d □ Ur. & ♀	II	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 206 - 26 - ♀ ♂ 270 - 0 - ♀ Her. 132 - 12 - ♀ ♂ 16 - 16 - ♀ ♂ 230 - 20 - ♀ ♂ 266 - 26 - ♀ ♂ 251 - 11 - ♀		II	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 207 - 27 - ♀ ♂ 272 - 2 - ♀ Her. 138 - 18 - ♀ ♂ 35 - 5 - ♀ ♂ 259 - 19 - ♀ ♂ 314 - 14 - ♀ ♂ 355 - 25 - ♀	
16	Ur. 203 of 23 in ♀ ♂ 204 - 24 - ♀ ♂ 267 - 27 - ♀ Her. 126 - 6 - ♀ ♂ 1 - 1 - ♀ ♂ 206 - 26 - ♀ ♂ 226 - 16 - ♀ ♂ 170 - 20 - ♀	18 in ♀ opp. Ur. & ♀ Conj. ♀	16	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 206 - 26 - ♀ ♂ 270 - 0 - ♀ Her. 133 - 13 - ♀ ♂ 19 - 19 - ♀ ♂ 235 - 25 - ♀ ♂ 274 - 4 - ♀ ♂ 270 - 0 - ♀	17 in ♀ k □ Her.	16	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 207 - 27 - ♀ ♂ 272 - 2 - ♀ Her. 139 - 19 - ♀ ♂ 38 - 8 - ♀ ♂ 264 - 24 - ♀ ♂ 322 - 22 - ♀ ♂ 20 - 20 - ♀	16 in ♀
21	Ur. 203 of 23 in ♀ ♂ 205 - 25 - ♀ ♂ 268 - 28 - ♀ Her. 127 - 7 - ♀ ♂ 4 - 4 - ♀ ♂ 211 - 1 - ♀ ♂ 234 - 24 - ♀ ♂ 191 - 11 - ♀	25 in ♀ k □ ♀ Conj. Hera.	21	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 206 - 26 - ♀ ♂ 270 - 0 - ♀ Her. 134 - 14 - ♀ ♂ 22 - 22 - ♀ ♂ 240 - 0 - ♀ ♂ 282 - 12 - ♀ ♂ 290 - 20 - ♀	24 in ♀	21 den 25, ♀ Conj.	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 207 - 27 - ♀ ♂ 273 - 3 - ♀ Her. 140 - 20 - ♀ ♂ 41 - 11 - ♀ ♂ 269 - 29 - ♀ ♂ 330 - 0 - ♀ ♂ 48 - 18 - ♀	23 in ♀ Conj. Ur. & ♀ k □ ♀
26 den 30, ♀ Conj.	Ur. 203 of 23 in ♀ ♂ 205 - 25 - ♀ ♂ 268 - 28 - ♀ Her. 128 - 8 - ♀ ♂ 7 - 7 - ♀ ♂ 216 - 6 - ♀ ♂ 242 - 2 - ♀ ♂ 206 - 26 - ♀		26	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 206 - 26 - ♀ ♂ 270 - 0 - ♀ Her. 135 - 15 - ♀ ♂ 26 - 26 - ♀ ♂ 245 - 5 - ♀ ♂ 288 - 18 - ♀ ♂ 308 - 8 - ♀		26 den 30, opp. ♀	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 207 - 27 - ♀ ♂ 273 - 3 - ♀ Her. 141 - 11 - ♀ ♂ 44 - 14 - ♀ ♂ 274 - 4 - ♀ ♂ 338 - 8 - ♀ ♂ 78 - 18 - ♀	30 in ♀ Conj. ♀ d □ Ur. & ♀ opp. ♀

Berekende TAFEL, van den Heliocentrischen stand der Planeeten, om den Vijfden Dag, voor het Jaar 1806.

Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	JULIJ. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.	Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	AUGUSTUS. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.	Aspeeten der Planeeten met de Aarde.	SEPTEMBER. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspeeten der Planeeten met de Maan.	
I	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 207 - 27 - ♀ ♂ 274 - 4 - ♀ Her. 142 - 22 - ♀ ♂ 47 - 17 - ♀ ♂ 279 - 9 - ♀ ♂ 347 - 17 - ♀ ♂ 110 - 20 - ♀			I	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 208 - 28 - ♀ ♂ 277 - 7 - ♀ Her. 149 - 29 - ♀ ♂ 63 - 3 - ♀ ♂ 308 - 8 - ♀ ♂ 34 - 41 - ♀ ♂ 235 - 25 - ♀		I	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 209 - 29 - ♀ ♂ 279 - 9 - ♀ Her. 156 - 6 - ♀ ♂ 80 - 20 - ♀ ♂ 338 - 8 - ♀ ♂ 84 - 24 - ♀ ♂ 326 - 26 - ♀	
6	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 207 - 27 - ♀ ♂ 274 - 4 - ♀ Her. 143 - 23 - ♀ ♂ 49 - 19 - ♀ ♂ 284 - 14 - ♀ ♂ 354 - 24 - ♀ ♂ 134 - 14 - ♀	7 ♂ in ♀ opp. Ur. & ♂ d □ ♀	den 5, k □ - ♀	5	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 208 - 28 - ♀ ♂ 277 - 7 - ♀ Her. 150 - 0 - ♀ ♂ 66 - 6 - ♀ ♂ 313 - 13 - ♀ ♂ 43 - 13 - ♀ ♂ 250 - 10 - ♀	6 ♂ in ♀ ♂ in ♀ Hera. Conj. ♀	6	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 209 - 29 - ♀ ♂ 279 - 9 - ♀ Her. 157 - 7 - ♀ ♂ 83 - 23 - ♀ ♂ 343 - 13 - ♀ ♂ 93 - 3 - ♀ ♂ 349 - 19 - ♀	6 ♂ in ♀ k □ Her. d □ Conj. ♂
11	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 208 - 28 - ♀ ♂ 275 - 5 - ♀ Her. 144 - 24 - ♀ ♂ 51 - 21 - ♀ ♂ 288 - 18 - ♀ ♂ 1 - 1 - ♀ ♂ 159 - 9 - ♀	15 ♂ in ♀ k □ Ur. & ♂ opp. - ♀ d □ - ♀		11	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 208 - 28 - ♀ ♂ 277 - 7 - ♀ Her. 151 - 1 - ♀ ♂ 69 - 9 - ♀ ♂ 318 - 18 - ♀ ♂ 52 - 22 - ♀ ♂ 265 - 25 - ♀	14 ♂ in ♀ d □ ♀	11	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 210 - 0 - ♀ ♂ 280 - 10 - ♀ Her. 158 - 8 - ♀ ♂ 86 - 26 - ♀ ♂ 348 - 18 - ♀ ♂ 102 - 12 - ♀ ♂ 12 - 12 - ♀	13 ♂ in ♀ Conj. Hera. d □ ♀
16 den 17, d □ Uran.	Ur. 204 of 24 in ♀ ♂ 208 - 28 - ♀ ♂ 275 - 5 - ♀ Her. 145 - 25 - ♀ ♂ 54 - 24 - ♀ ♂ 293 - 23 - ♀ ♂ 9 - 9 - ♀ ♂ 182 - 2 - ♀			16	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 208 - 28 - ♀ ♂ 277 - 7 - ♀ Her. 152 - 2 - ♀ ♂ 71 - 11 - ♀ ♂ 323 - 23 - ♀ ♂ 60 - 0 - ♀ ♂ 280 - 10 - ♀		16	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 210 - 0 - ♀ ♂ 280 - 10 - ♀ Her. 159 - 9 - ♀ ♂ 88 - 28 - ♀ ♂ 353 - 23 - ♀ ♂ 109 - 19 - ♀ ♂ 40 - 10 - ♀	
21 den 21, d □ - ♀ den 30, d □ - ♀	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 208 - 28 - ♀ ♂ 276 - 6 - ♀ Her. 146 - 26 - ♀ ♂ 57 - 27 - ♀ ♂ 298 - 28 - ♀ ♂ 18 - 18 - ♀ ♂ 212 - 22 - ♀	22 ♂ in ♀ Conj. Ur. & ♂ k □ - ♀ opp. ♀ Conj. ♀		21	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 209 - 29 - ♀ ♂ 278 - 8 - ♀ Her. 153 - 3 - ♀ ♂ 73 - 13 - ♀ ♂ 328 - 28 - ♀ ♂ 68 - 8 - ♀ ♂ 294 - 24 - ♀	22 ♂ in ♀	21	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 210 - 0 - ♀ ♂ 281 - 11 - ♀ Her. 160 - 10 - ♀ ♂ 90 - 0 - ♀ ♂ 358 - 28 - ♀ ♂ 115 - 25 - ♀ ♂ 68 - 8 - ♀	21 ♂ in ♀ d □ Her. opp. ♀
26	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 208 - 28 - ♀ ♂ 276 - 6 - ♀ Her. 148 - 28 - ♀ ♂ 60 - 0 - ♀ ♂ 303 - 3 - ♀ ♂ 26 - 26 - ♀ ♂ 224 - 14 - ♀	29 ♂ in ♀ opp. Hera. d □ ♀	den 28, opp. Hera.	26	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 209 - 29 - ♀ ♂ 278 - 8 - ♀ Her. 155 - 5 - ♀ ♂ 76 - 16 - ♀ ♂ 333 - 3 - ♀ ♂ 76 - 16 - ♀ ♂ 309 - 9 - ♀	29 ♂ in ♀ k □ ♀ k □ ♀	26	Ur. 205 of 25 in ♀ ♂ 210 - 0 - ♀ ♂ 281 - 11 - ♀ Her. 162 - 12 - ♀ ♂ 92 - 2 - ♀ ♂ 3 - 3 - ♀ ♂ 123 - 3 - ♀ ♂ 96 - 6 - ♀	28 ♂ in ♀ opp. Ur. k □ ♀ den ♀ d □ ♀

Berekende TAFEL, van den Heliocentrischen stand der Planeeten, om den Vijfden Dag, voor het Jaar 1806.

Aspecten der Planeeten met de Aarde.	OCTOBER. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspecten der Planeeten met de Maan.	Aspecten der Planeeten met de Aarde.	NOVEMBER. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspecten der Planeeten met de Maan.	Aspecten der Planeeten met de Aarde.	DECEMBER. Heliocentr. stand der Planeeten.	Aspecten der Planeeten met de Maan.
I den 5, d. □ - ♃	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 210 - 0 - m ♃ 281 - 11 - ♃ Her. 163 - 13 - ♃ ♃ 94 - 4 - ♃ ♃ 7 - 7 - ♃ ♃ 133 - 13 - ♃ ♃ 126 - 6 - ♃	5 ♃ in ♃ opp. ♃ k. □ Ur. Conj. ♃	I	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 211 - 1 - m ♃ 284 - 14 - ♃ Her. 170 - 20 - ♃ ♃ 109 - 19 - ♃ ♃ 37 - 7 - ♃ ♃ 180 - 0 - ♃ ♃ 248 - 8 - ♃	4 ♃ in ♃ k. □ - ♃	I den 1, d. □ - ♃	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 212 - 2 - m ♃ 286 - 16 - ♃ Her. 177 - 27 - ♃ ♃ 122 - 2 - ♃ ♃ 67 - 7 - ♃ ♃ 228 - 18 - ♃ ♃ 337 - 7 - ♃	3 ♃ in ♃ opp. ♃ Conj. ♃ Hera.
6	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 210 - 0 - m ♃ 281 - 11 - ♃ Her. 163 - 13 - ♃ ♃ 97 - 7 - ♃ ♃ 12 - 12 - ♃ ♃ 140 - 20 - ♃ ♃ 160 - 10 - ♃		6	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 211 - 1 - m ♃ 284 - 14 - ♃ Her. 171 - 21 - ♃ ♃ 111 - 21 - ♃ ♃ 42 - 12 - ♃ ♃ 188 - 8 - ♃ ♃ 262 - 22 - ♃		6	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 212 - 2 - m ♃ 286 - 16 - ♃ Her. 178 - 28 - ♃ ♃ 124 - 4 - ♃ ♃ 72 - 12 - ♃ ♃ 238 - 28 - ♃ ♃ 1 - 1 - ♃	10 ♃ in ♃ d. □ Her.
11	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 211 - 1 - m ♃ 282 - 2 - ♃ Her. 165 - 15 - ♃ ♃ 99 - 9 - ♃ ♃ 17 - 17 - ♃ ♃ 147 - 27 - ♃ ♃ 180 - 0 - ♃	12 ♃ in ♃ Conj. ♃ d. □ ♃ k. □ ♃ Conj. ♃ Uran.	11	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 212 - 2 - m ♃ 285 - 15 - ♃ Her. 172 - 22 - ♃ ♃ 113 - 23 - ♃ ♃ 48 - 18 - ♃ ♃ 196 - 16 - ♃ ♃ 275 - 5 - ♃	11 ♃ in ♃ Conj. ♃	11	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 212 - 2 - m ♃ 287 - 17 - ♃ Her. 179 - 29 - ♃ ♃ 127 - 7 - ♃ ♃ 79 - 19 - ♃ ♃ 248 - 8 - ♃ ♃ 26 - 26 - ♃	
16 den 18, ♀ - opp. den 20, opp. Uran.	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 211 - 1 - m ♃ 282 - 2 - ♃ Her. 166 - 16 - ♃ ♃ 102 - 22 - ♃ ♃ 2 - 22 - ♃ ♃ 155 - 5 - ♃ ♃ 198 - 18 - ♃	19 ♃ in ♃ d. □ ♃ Conj. ♃ opp. ♃ d. □ ♃	16	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 212 - 2 - m ♃ 285 - 15 - ♃ Her. 173 - 23 - ♃ ♃ 116 - 26 - ♃ ♃ 53 - 23 - ♃ ♃ 204 - 24 - ♃ ♃ 290 - 20 - ♃	18 ♃ in ♃ d. □ ♃	16	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 212 - 2 - m ♃ 287 - 17 - ♃ Her. 180 - 0 - ♃ ♃ 129 - 9 - ♃ ♃ 84 - 24 - ♃ ♃ 254 - 14 - ♃ ♃ 53 - 23 - ♃	17 ♃ in ♃ d. □ ♃
21 den 25, opp. ♃	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 211 - 1 - m ♃ 283 - 3 - ♃ Her. 167 - 17 - ♃ ♃ 104 - 14 - ♃ ♃ 27 - 27 - ♃ ♃ 164 - 14 - ♃ ♃ 217 - 7 - ♃		21	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 212 - 2 - m ♃ 286 - 16 - ♃ Her. 174 - 24 - ♃ ♃ 118 - 28 - ♃ ♃ 56 - 28 - ♃ ♃ 212 - 2 - ♃ ♃ 306 - 6 - ♃		21 den 23, k. □ Her. den 24, ♃ Conj.	Ur. 207 of 27 in ♀ ♃ 213 - 3 - m ♃ 288 - 18 - ♃ Her. 181 - 1 - ♃ ♃ 132 - 12 - ♃ ♃ 89 - 29 - ♃ ♃ 260 - 20 - ♃ ♃ 26 - 26 - ♃	25 ♃ in ♃ opp. ♃ k. □ Ur. Hera. Conj. ♃
26	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 211 - 1 - m ♃ 283 - 3 - ♃ Her. 168 - 18 - ♃ ♃ 107 - 17 - ♃ ♃ 32 - 2 - ♃ ♃ 172 - 22 - ♃ ♃ 234 - 24 - ♃	27 ♃ in ♃ opp. ♃ & ♃	26	Ur. 206 of 26 in ♀ ♃ 212 - 2 - m ♃ 286 - 16 - ♃ Her. 175 - 25 - ♃ ♃ 120 - 0 - ♃ ♃ 63 - 3 - ♃ ♃ 220 - 10 - ♃ ♃ 322 - 22 - ♃	26 ♃ in ♃ k. □ Her.	26 den 30, ♀ opp.	Ur. 207 of 27 in ♀ ♃ 213 - 3 - m ♃ 288 - 18 - ♃ Her. 182 - 2 - ♃ ♃ 135 - 15 - ♃ ♃ 94 - 4 - ♃ ♃ 268 - 28 - ♃ ♃ 104 - 14 - ♃	

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, including the word "BIBLIOTHECA".

No.	Nomen	Genus	Species	Locality	Date	Collector	Remarks	Other
1	...	...	...	...	...	...	...	...
2	...	...	...	...	...	...	...	...
3	...	...	...	...	...	...	...	...
4	...	...	...	...	...	...	...	...
5	...	...	...	...	...	...	...	...
6	...	...	...	...	...	...	...	...
7	...	...	...	...	...	...	...	...
8	...	...	...	...	...	...	...	...
9	...	...	...	...	...	...	...	...
10	...	...	...	...	...	...	...	...
11	...	...	...	...	...	...	...	...
12	...	...	...	...	...	...	...	...
13	...	...	...	...	...	...	...	...
14	...	...	...	...	...	...	...	...
15	...	...	...	...	...	...	...	...

Vertical handwritten text on the left side of the page, possibly a list or index.

Vertical handwritten text on the far left side of the page, possibly a list or index.

